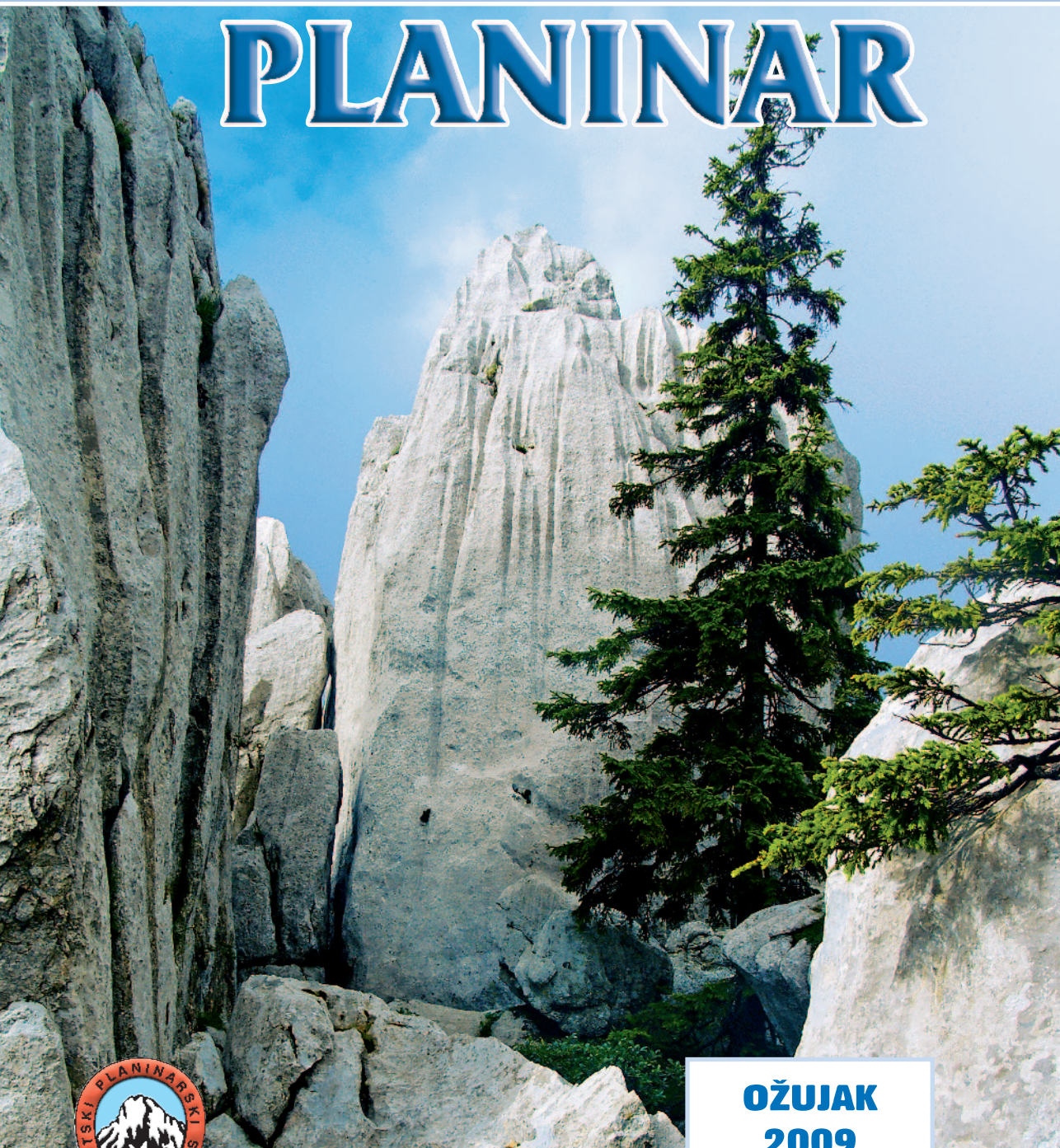
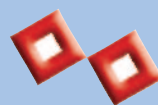

HRVATSKI PLANINAR

ČASOPIS HRVATSKOG
PLANINARSKOG SAVEZA

OŽUJAK
2009

3

»HRVATSKI PLANINAR« – ČASOPIS HRVATSKOG PLANINARSKOG SAVEZA »CROATIAN MOUNTAINEER« – JOURNAL OF THE CROATIAN MOUNTAINEERING ASSOCIATION

ČASOPIS »HRVATSKI PLANINAR« izlazi u **11 brojeva** godišnje (za srpanj i kolovoz kao dvobroj). Prvi broj izašao je **1. lipnja 1898.** Časopis je od 1949. do 1991. godine izlazio pod imenom **»Naše planine«.**

PRETPLATA za 2009. godinu iznosi **150 kuna** (za inozemstvo **35 eura**). Pretplata se uplaćuje na žiro-račun Hrvatskog planinarskog saveza **2360000-1101495742**, pri čemu na uplatnici, u rubrici **»Poziv na broj«**, mora biti upisan **Vaš pretplatnički broj**. Pretplata za inozemstvo uplaćuje se na račun **SWIFT: ZABA-HR2X 25731-3253236**, također uz poziv na pretplatnički broj.

PRETPLATNIK
Pretplatnički broj: XXXXXX UPLAĆENO
ADRESA
XXXXX NASELJE

PRETPLATNIK
ADRESA PRETPLATNIKA
XXXXX NASELJE
XXXXX
2360000-1101495742
XXXXX

VAŠ PRETPLATNIČKI BROJ (1)

otisnut je uz Vašu adresu, koja je nalijepljena na omotnici za slanje časopisa. Nakon uplate, uz adresu ćete moći vidjeti naznak o obavljenoj uplati. Tako možete provjeriti je li Vaša uplata za tekuću godinu uredno primljena i evidentirana u HPS-u (2).

NOVI PRETPLATNICI, odnosno zainteresirani za pretplatu na časopis »Hrvatski planinar«, trebaju se telefonom, e-mailom ili pismom javiti Hrvatskom planinarskom savezu. Za nekoliko dana poštom će primiti uplatnicu i brojeve koji su izašli od početka godine, a zatim će, nakon uplate, svaki mjesec na svoju adresu redovno primiti svoj primjerak časopisa.

CIJENA POJEDINAČNOG PRIMJERKA je **15 kuna** (+ poštarina).

CJENIK OGLAŠAVANJA šaljemo zainteresiranima na zahtjev.

SURADNJA: Prilozi se mogu slati posredstvom e-maila ili poštom. Krajnji rok za primitak priloga je deseti dan prethodnoga mjeseca (20 dana prije izlaska broja). **Uredništvo zadržava pravo kraćenja i uredničke obrade tekstova**, posebno dužih priloga. **Prednost imaju** prilozi sa zanimljivim temama koji su popraćeni boljim i većim izborom ilustracija. Slike se mogu slati poštom ili u digitalnom formatu (e-mailom, na CD-u ili DVD-u, ali ne unutar Word dokumenata!). Podrobnije upute nalaze se na web-stranici časopisa.

STAVOVI I MIŠLJENJA izneseni u časopisu nisu nužno stajališta Hrvatskog planinarskog saveza i Uredničkog odbora.

WEB-STRANICA ČASOPISA:

www.plsavez.hr/HP

NAKLADNIK

Hrvatski planinarski savez
Kozarčeva 22, 10000 Zagreb

PRETPLATA I INFORMACIJE

Ured Hrvatskog planinarskog saveza
tel. 01/48-23-624
tel./fax 01/48-24-142
e-mail: hps@plsavez.hr
<http://www.plsavez.hr>

UREDNIŠTVO

E-mail adresa za zaprimanje članaka:
hrvatski.planinar@plsavez.hr

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Alan Čaplar
Palmotičeva 27, 10000 Zagreb
e-mail: caplar@plsavez.hr
mob.: 091/51-41-740
tel.: 01/48-17-314

UREDNIČKI ODBOR

Damir Bajs
Darko Berljak
Vlado Božić
Faruk Islamović
Goran Gabrić
prof. dr. Darko Grundler
Branko Meštrić
Krunoslav Milas
prof. dr. Željko Poljak
Vanja Radovanović
Robert Smolec

LEKTURA I KOREKTURA

Željko Poljak
Robert Smolec
Radovan Milčić
Goran Gabrić

GRAFIČKA PRIPREMA

Alan Čaplar

TISAK

Ekološki glasnik, Donja Lomnica

ISSN 0354-0650

HRVATSKI PLANINAR

Godište
Volume

101

Broj
Number **3**

Ožujak – March 2009

83

Visoko državno
odlikovanje HPS-u

87

Ususret Everestu

90

Gran Paradiso

95

Uspón na Huascaran
(Peru)

TEMA BROJA

HPS primio Povelju Republike Hrvatske

SADRŽAJ

HPS primio Povelju Republike Hrvatske83

Još samo malo87

Ivan Hapač

Gran Paradiso – veličanstveni raj90

Tomislav Friščić

Uspón na Huascaran95

Ivan Rakić

Podite na Gvozd!98

Hrvoje Zrnčić

17. planinarski foto-dia festival u Đurđenovcu.....100

Novogodišnje slavlje na Triglavu102

Miljenko Gerić

Je li Velebit uistinu tako opasan?104

Slavko Tomerlin

110 godina planinarstva u Požegi107

dr. Antun Lovrić

**Planinarski putovi: Hrvatska planinarska
obilaznica u 2008. godini112**

In memoriam: Bruno Bakotić116

Vijesti116

Kalendar akcija120

SLIKA NA NASLOVNICI

»Dvorac« u Samarskim stijenama

foto: Alan Čaplar

HPS primio Povelju Republike Hrvatske

Predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić uručio je 28. siječnja 2009. u svom uredu na Pantovčaku izaslanstvu Hrvatskoga planinarskog saveza Povelju Republike Hrvatske za osobit doprinos i značajnu ulogu HPS-a u znanosti, kulturi, zaštiti prirode, športu i turizmu u Republici Hrvatskoj. Odluku o dodjeli visokoga državnog priznanja, najvišega što ga može primiti neka udruga, predsjednik Mesić donio je 20. listopada 2008. na temelju prijedloga Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa. Povod za dodjelu visokoga državnog

priznanja HPS-u bio je ukupan doprinos časopisa »Hrvatski planinar« hrvatskoj kulturi i sportu. Časopis »Hrvatski planinar« obilježio je prošle godine 110. obljetnicu izlaska prvog broja i 100. godište.

Izaslanstvo su činili predsjednik HPS-a prof. dr. Hrvoje Kraljević, glavni tajnik HPS-a Darko Berljak, dugogodišnji urednik »Hrvatskog planinara« prof. dr. Željko Poljak i sadašnji urednik »Hrvatskog planinara« Alan Čaplar. Primajući Povelju Republike Hrvatske, predsjednik HPS-a dr. Kraljević izrazio je zado-

URED PREDSEDNIKA RH

Izaslanstvo HPS-a s predsjednikom Mesićem u njegovom uredu na Pantovčaku 28. siječnja 2009. Slijeva; Darko Berljak, Željko Poljak, predsjednik Stjepan Mesić, Hrvoje Kraljević i Alan Čaplar)

voljstvo što to veliko priznanje dolazi upravo uoči početka proslave 135. obljetnice organiziranja hrvatskog planinarstva te kao završni čin obilježavanja 110. obljetnice izlaska prvog broja i 100. godišta časopisa »Hrvatski planinar«.

Nakon svečane primopredaje Povelje, kojoj su nazočili i članovi Državnog povjerenstva za odlikovanja i priznanja te predsjednikovi najbliži suradnici, izaslanstvo HPS-a zadržalo se pola sata s predsjednikom Mesićem u ugodnom razgovoru uz šampanjac i kavu. Kao trajnu uspomenu, HPS je predsjedniku darovao tri

planinarske knjige koje su napisali članovi izaslanstva – »Planinarski vodič po Hrvatskoj« Alana Čaplara, »Život na planinarski način« Željka Poljaka i »Dodiri neba« Darka Berljaka, primjerke časopisa »Hrvatski planinar« u kojima se pisalo o sudjelovanju predsjednika Mesića u planinarskim akcijama te DVD s cjelokupnom bibliografijom i digitaliziranom građom »Hrvatskog planinara«. U razgovoru je izražena zahvalnost HPS-a za sudjelovanje predsjednika Mesića u brojnim planinarskim akcijama i trajnu potporu koju pruža planinarima.

Govor predsjednika Republike Hrvatske Stjepana Mesića održan 28. siječnja 2009. prilikom uručjenja Povelje Republike Hrvatske izaslanstvu HPS-a

Poštovana gospodo,

Dragi planinari,

U ovu zimsku večer kad su naša brda i planine pod bijelim pokrivačem imam veliko zadovoljstvo pozdraviti vas, članove Hrvatskog planinarskog saveza i uručiti vam Povelju Republike Hrvatske.

Dobro mi je poznato što znači odlazak u prirodu i ova vrsta aktivnosti, osobito danas, kad nam moderni život ne dopušta da živimo ugodno i bez stresa. Ali kolikogod je planinarstvo, kako kaže gospodin Čaplar, povremeni bijeg od prosječnosti, umrtvljenosti i jednoličnosti života u svakodnevicu, toliko je i odgovornost pojedinaca i udruga da to ne bude samo i isključivo besciljno lutanje brdima.

Poznato mi je, naime, da je prvo organizirano Hrvatsko planinarsko društvo osnovano u Zagrebu još tamo daleke 1874. godine i da su Hrvati među prvima, točnije deveti na svijetu imali svoje planinarsko društvo. Zato je i ovo priznanje potvrda tog dugogodišnjeg truda i rada. I to svih vas koji ste aktivni na ovom području, ali i onih tisuća ljudi koji su u prošlosti promicali te i takve vrijednosti.

Danas Hrvatski planinarski savez objedinjuje planinarstvo, alpinizam, sportsko penjanje, speleologiju, markaciste i vodiče i to u više od 200 planinarskih udruga. Tu je i Hrvatska gorska služba spašavanja sa svojim zadaćama.

Posebno poglavlje pripada jednom od najstarijih hrvatskih časopisa »Hrvatskom planinaru« – časopisu čiji prvi broj je tiskan 1898. godine, dakle, točno prije 111 godina. A to nije zanemariv podatak ni u europskim razmjerima.

Zato mi je osobito drago da večeras, ovdje u mom kabinetu, primam ovu Povelju jer znam iz iskustva da svaka aktivnost, pa i ova, ovisi i o volji i želji pojedinaca, pa je to, istodobno, i priznanje svim pojedincima i volonterima koji iskaču iz prosječnosti. A da nije tako – teško da bismo imali Hrvatski planinarski savez i njegove članice i članove na ponos svih nas i s tolikim uspjesima u zemlji i inozemstvu.

Svima vama, predsjedniku doktoru Kraljeviću, glavnom tajniku gospodinu Berljaku, glavnom uredniku »Hrvatskog planinara« gospodinu Čaplaru kao i dugogodišnjem uredniku doktoru Poljaku želim puno zdravlja i uspjeha u osobnom životu i puno, kako vi to uobičajate reći, vlastonožnog kretanja planinskim predjelima. Živjeli!

*Predsjednik Republike Hrvatske
Stjepan Mesić*

Zahvala predsjednika HPS-a prof. Kraljevića predsjedniku RH Stjepanu Mesiću

Gospodine predsjedniče,

U ime Hrvatskog planinarskog saveza zahvaljujem se za Povelju koju ste nam dodijelili. Posebno smo počašćeni time što se to događa na početku godine u kojoj obilježavamo 135. obljetnicu organiziranoga hrvatskog planinarstva i osnivanja našega nacionalnog planinarskog saveza.

Prije pet godina zajedno ste s nama u Ogulinu proslavili našu 130. obljetnicu i održali planinarima vrlo poticajan govor. Od tada do danas povećao se broj udruga u HPS-u s 205 na današnjih 259, a broj registriranih planinara od 20 na 24 tisuće.

U tom razdoblju ostvarili smo vrijedne rezultate, počevši od stalnog održavanja i označavanja oko 2000 kilometara planinarskih putova i brige za 130 planinarskih kuća u hrvatskim planinama do mnogobrojnih akcija naših stručnih djelatnosti. Ovom prilikom istaknuo bih dvije na koje smo posebno ponosni. Pet naših članica popelo se krajem 2007. godine u velikom se stilu na šesti vrh svijeta, na 8201 metar visok Cho Oyu u Tibetu; djevojke su te godine proglašene za najbolju hrvatsku žensku sportsku ekipu, a upravo su u tijeku završne pripreme jer u ožujku kreću na Mount Everest, najvišu planinu na svijetu. Druga akcija je obilježavanje 110. obljetnice izlaska prvog broja našega časopisa »Hrvatski planinar«, jednog od najstarijih časopisa u Hrvatskoj, koji izlazi od 1898. godine, što je velika rijetkost i u svjetskim razmjerima. Povodom toga događaja svečano smo pustili u rad računalnu bibliografiju i digitalizirane sve dosad izašle brojeve koji se sada mogu pregledavati na internetu. Time se ne mogu pohvaliti ni puno poznatiji časopisi, pogotovo ne oni s kraćom tradicijom.

Na kraju, osim zadovoljstva s dodjelom ove Povelje, prenosim Vam i zahvalu svih planinara za Vaše posjete hrvatskim planinama i našim planinarskim društvima jer ih je bilo podosta od otvorenja planinarskog doma u Koretićima prije osam godina do ovoga današnjeg susreta.

*Predsjednik Hrvatskog planinarskog saveza
prof. dr. Hrvoje Kraljević*

Povod za dodjelu državnog odlikovanja Hrvatskom planinarskom savezu, najvišeg što ga može primiti neka udruga, bio je stoljetni doprinos našeg časopisa hrvatskoj kulturi i sportu

URED PREDSEDNIKA RH

Izaslanstvo HPS-a u razgovoru s predsjednikom Mesićem

Planinarske akcije u kojima je sudjelovao predsjednik Stjepan Mesić

- 7. 5. 2000. Samoborsko gorje, Koretići – otvorenje planinarske kuće »Scout«
- 5. 6. 2001. Zavižan, Velebit – posjet Nacionalnom parku Sjeverni Velebit i planinarskom domu »Zavižan«
- 7. 4. 2002. Medvednica – pješački uspon od Blizneca do Puntijarke u sklopu akcije »Pješačenjem do zdravlja«, uz Svjetski dan zdravlja
- 21. 2. 2003. Platak – posjet skijaškom centru, uz posjet Interventnoj stanici Hrvatske gorske službe spašavanja, Stanice Rijeka
- 17. 4. 2004. Ogulin – Dan hrvatskih planinara, 130. obljetnica hrvatskog planinarstva
- 5. 5. 2004. Papuk – otvorenje obnovljenog planinarskog doma »Jankovac«
- 2. 6. 2004. Zagreb, Tuškanac, Dubravkin put – otvorenje planinarske staze Grada Zagreba
- 23. 6. 2005. Ured Predsjednika – predaja Povelje RH Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja
- 28. 9. 2005. Ured Predsjednika – posjet članova Hrvatskog planinarskog društva »Sokolovac« iz Požege
- 21. 5. 2007. Ured Predsjednika – posjet članica Prve hrvatske ženske alpinističke ekspedicije »Cho Oyu 2007.«
- 28. 5. 2008. Ured Predsjednika – posjet članova Hrvatskog planinarskog društva »Željezničar« iz Zagreba
- 17. 7. 2008. Ured Predsjednika – posjet izaslanstva Hrvatske gorske službe spašavanja
- 14. 9. 2008. Oštrc, Samoborsko gorje – otvorenje obnovljenog planinarskog doma »Željezničar«
- 15. 12. 2008. Požega – svečana skupština Hrvatskog planinarskog društva »Sokolovac 1898«
- 28. 1. 2009. Ured Predsjednika – svečano uručenje Povelje RH izaslanstvu Hrvatskog planinarskog saveza

Još samo malo

Razmišljanja, osjećaji i dojmovi sa zimskog pripremnog uspona na Alan s članicama Druge ženske ekspedicije Everest 2009.

Ivan Hapač, Sveta Nedelja*

Jednog dana treba biti spreman i za gledanje sebe u ogledalu. Jednog dana treba pogledati i vidjeti sebe onakvim kakav jesi te osjetiti vlastite mogućnosti. Osjećam se dobro i svaki mi je dan bolji od jučerašnjeg. Možda mislite da to nije moguće, ali varate se. Takvu odluku donosim svako jutro prije no što spustim noge na tepih pokraj kreveta, prije nego događanjima oko sebe dopustim da me svaki dan skrenu u nekom novom smjeru. Moja je odluka da prihvatim kako je kiša uvijek samo kiša i da je moje misli čine blagoslovljenom ili poslanom da bi mi pokvarila dan. Primijetio sam da dječica vrište i radosna su kada padnu prve pahulje snijega, dok starci gundaju i vide izazove. Sigurno ste slično raspoloženje primijetili i u sebi.

Upravo se tako meni nije išlo u planinu, tim više što sam morao uzeti »povratnu kartu« i nekoliko dana nakon povratka kući ponovno sve to proći. Ali ja volim Velebit i ujutro je moje zadovoljstvo počelo odlukom, kao da sam osjećao da će to biti dani zapisani u trajnu memoriju, onu koja se ne briše. Imat ću povlasticu biti svjedokom djelića velike ideje i pothvata, pa odakle mi onda uopće pravo posumnjati da to nije izvrsno?

Osjećao sam se povlaštenim što sam dio svakodnevnice i neponovljivosti trenutka jedne velike vizije i što ću svojim skromnim prilogom, svojom niti, pridonijeti velikoj tapiseriji koju tka

* Ivan Hapač, dežurni s planinarske kuće na Alanu, član Izvršnog odbora HPS-a

DARKO BERLIJAK

skupina zanesenjaka. Koliko je takvih trenutaka projurilo mimo nas, koliko je puta naše oko previdjelo posebnost trenutka koju smo prepoznali tek kad smo sagledali veličanstven kraj. Ne postoji nijedan razlog da se zbog vlastite uspavanosti ili gundanja o prolaznosti života ne bi prihvatila nečija vizija i odbacila nečija strast. Svi smo mi čudaci u očima drugih, koji ne osjećaju naše emocije, koji ne vide kako je uzbuđeno naše srce, koji dopuštaju osrednjostima oko sebe da budu jedini suci o kvaliteti njihova života.

Već nakon nekoliko desetaka minuta hodanja po ledu i snijegu prema planinarskoj kući na Alanu, zbog malo bure u lice i otvaranja ulaznih vrata, cijelim mi je bićem ovladala euforija, snaga mladosti i želja koja se oslikavala u svakom pogledu, u svakoj izgovorenoj riječi, bez obzira na to koliko u tom trenutku riječi same u sebi nosile ozbiljnosti ili razigranosti. Nije nas život vodio istim stazama pa ih nisam imao prilike dotad upoznati, no njihove zapaljive oči unijele su u mene sve njihove borbe i izazove što su ih vodili ka zajedničkom cilju. Prostorija je u svom opuštenom neredu i skromnosti trenutka ukazivala samo na jedan

cilj – nastojati da budu najbolje. Potpuno nesvjesno, bez imalo ulaganja, dale su mi vjeru da su pobjednice i prije nego što su dotakle »vrh svijeta«, i prije nego što su prošle taj dugačak put, put kojem se sada već nazire kraj.

Već sam u tom trenutku osjetio potrebu da zapišem svoje trenutne osjećaje i dojmove, u strahu da ih prolaznost vremena ne izbriše iz ispunjena srca. I ako negdje u meni postoji duša, osjetio sam da je u tom trenutku bila puna. Čak mi ni imena nisu bila potrebna da bih ih sve upoznao. Same su se predstavljale svojim pojavama i međusobnim dozivanjima, dosjetkama i pričama, dok je mene ispunjavalo zadovoljstvo jer im kao netko treći nisam poremetio strast stremljenja prema zajedničkom cilju. Nastojao sam što više proniknuti u tu čarobnu međusobnu vezu, to toliko tanko, a čvrsto tkanje koje su isprepleli između sebe. Čak i tada kad ih je povremeno nešto i udaljavalo od snage njihova cilja, ubrzo su se vraćale u svoj zajednički san – osvojiti »krov svijeta«. Malim međusobnim podbadaanjima, kratkim prisjećanjima na neka druga, prošla vremena, kada bi se slučajnom promatraču činilo da im se smjerovi razilaze, ubrzo su ponovno, s iskrom u očima, bile u svojoj viziji budućnosti.

Posebno su profinjeno vezle svoju vezu s jedinim muškim partnerom i vođom na tom svom putovanju i koliko god su ponekad bile iskričave dosjetke s obiju strana, o plusevima za i minusima protiv, vidjelo se da on neizmjereno cijeni njihovu snagu, mladost, upornost i predanost cilju, kao što one cijene njegovo iskustvo i mudrost, toliko potrebnu za njihov zajednički konačan uspjeh.

Trenutne vremenske prilike omogućavale su im, po ne znam koji put, da podignu svoju fizičku spremnost za još jedan stupanj. Uz jaku buru, minuse na termometru i snijeg, u tri su dana na ponosnom Velebitu obišle sva zadana odredišta i pokazale koliko su svjesne težine

Odmor u planinarskoj kući »Alan«

Popuno sam siguran u ispunjenje njihovog cilja, jer su pokazale da su svjesne da je putovanje prema vrhu ponekad važnije od samog vrha, gdje je osvojen vrh nagrada dostupna samo najspremnijima

Jedan od velebitskih zimskih pripremih izleta kandidatkinja za uspon na Mount Everest – u društvu dopredsjednika HPS-a Tomislava Čanića (lijevo)

zadatka koji su si zajednički postavile. Ni na trenutak nisu pokazivale znakove umora ili dosade. Dapače, veselje i smijeh cijelo su vrijeme krasili njihova lica.

Potpuno sam siguran u ispunjenje njihova cilja jer su pokazale da su svjesne kako je putovanje prema vrhu ponekad važnije od samoga vrha, gdje je osvojen vrh nagrada dostupna samo najspremnijima. Isto tako, svjesne su da će uvijek biti izvrsnih pojedinki, ali da će mnogo vremena biti potrebno da se složi ovakav izniman tim znanja, vještine, mudrosti, iskustva, snage i mladosti, spreman za tako visoko postavljene kriterije i ciljeve. Možda sada osjećaju i strah, ali znanje im kaže da hrabrost nije nedostatak straha, već odluka da je u životu nešto važnije od straha.

Pokušao sam im iskazati svoje divljenje sitnim, zanemarivim uslugicama, koje su me

ispunile zanosom i ponosom što sam prisutan u vremenu toga velikog pothvata, važnog i velikog za sve naraštaje hrvatskoga, kao i svjetskog planinarstva, no to će pokazati vrijeme. Mislim da već sada, prije završetka njihova uspješnog putovanja, zavrjeđuju da im imena i na ovaj skroman način ostanu zapisana. Neovisno o redoslijedu kojim ih spominjem, moj pozdrav i divljenje smirenoj Lani, iskričavoj Eni, veseloj Dariji, skromnoj Iris, spremnoj Sunki, nasmijanoj Jani, smirenoj Tei, simpatičnoj Mileni i dragoj Sanji, kao i najmlađoj Ingi, te, naravno, ustrajnom i iskusnom Darku. Dobre želje, dakako, i ostalim članicama ekipe, koje ovaj put na žalost nisam imao priliku upoznati. Hvala vam svima što ste mi tih dana pomogli da se osjećam još sigurniji u donošenju svojih jutarnjih, očekivanih odluka. Sretno prema vrhu do neba!

Gran Paradiso – veličanstveni raj

Tomislav Friščić, Ivanec

Sjećate li se Ikara? Mitskog letača, legende, odvažnika koji se pernatim krilima previše približio Suncu i izgorio. Ipak, postao je uzor i nadahnuće mnogima koji su se na razne načine pokušali dići u visine.

Kroz tamu bočnog prozora u visini pronalazim rijetke zvijezde. Čuje se jednoliko brujanje motora, vide se svjetla vozila iz suprotnog smjera, a nas hvata pozitivna nervoza na putu za Italiju, prema Gran Paradisu. Taj se četiritisućnjak nalazi na tromeđi Francuske, Italije i Švicarske i najviši je vrh Grajskih Alpa. Cijelo je područje Gran Paradisa već u vrijeme Kralje-

vine Italije bilo zaštićeno, a poslije je dobilo i status nacionalnog parka.

Ima nas osmero, a iza nas su mjeseci planinarenja diljem Hrvatske i Slovenije, sve s ciljem da sada budemo što spremniji i pripremljeniji. Za nama je i dugotrajno traženje sponzora i podataka te prikupljanje onih sitnica što ponekad život znače.

Vrijeme nam nije po volji. Loše vremenske prilike već su odgodile naš polazak za tjedan dana. Prema prognozi, poslije kiše nas očekuju dva lijepa dana, a onda opet kiša. Što se nas tiče, poslije ta dva dana mogu i sjekire padati!

Ljubljana, Postojna, Monfalcone, Padova, Verona, Bergamo, Milano, nešto se i spava, malo gleda u daljinu i poprilično jednoličnu panoramu. Tek se u daljini naziru snježni vrhunci Alpa. Zastajemo samo radi goriva, smjene vozača, laganog obroka i da bismo protegnuli noge. Skrećemo prema Francuskoj i dolini Aoste. Krajolik ubrzo postaje sve zanimljiviji, a pejzaži raznolikiji. Stare utvrde i dvorci nadograđivani modernim puškaricama govore o burnoj prošlosti, a navodnjavane livade, bogati pašnjaci i terasasti vinogradi o načinu života domaćih ljudi. Uz još jedno kratko stajanje stižemo do Aoste, talijanskoga grada u kojem očito prevladava francuska manjina. Čitava je panorama izrazito nakošena, osobito prema nastavku autoceste prema Francuskoj i tunelu koji vodi kroz utrobu Mont Blanca.

Već nakon nekoliko kilometara skrećemo dolinom Val Savaranche i vozimo se vrlo zanimljivom cestom. Neprekidni zavoji, mostovi, tuneli i vijadukti vode nas preko planinskih potoka i ispod njih do našeg odredišta i kraja ceste, ulaza u Nacionalni park Gran Paradiso kod zaselka Ponta. Na tridesetak kilometara

cesta svladava čak 1300 metara uspona. Pont se nalazi na impresivnih 1960 metara, a u njemu su hotel, mala trgovina i kamp te vrlo veliko parkiralište.

Dočekuje nas poluoblačno vrijeme, lagan vjetar i nekih 18 celzijevaca – vrijeme idealno za uspon prema planinarskom domu. Put prvo vodi dolinom uz potok, a zatim vrlo strmo kroz šumu. Ubrzo staza stiže do pašnjaka i malo-pomalo hodanje po njoj postaje sve neudobnije. Na putu susrećemo mnogo talijanskih i francuskih alpinista, planinara, izletnika i turista koji kreću prema dolini. Uživamo u prekrasnoj panorami, a posebno nas oduševljavaju vidici na Ciarforon (3642 m) te na obilje potoka što se u slapovima i kaskadama strmo spuštaju prema dolini.

Za nekih dva sata eto nas pred domom Vittorio Emanuele II. Vrlo zanimljiv, pomalo futuristički izgled – dom izgleda kao blještav brod u moru kamena, leda, sjajnih vrhova i beskrajnog plavetnila. Pred domom je gužva, no ipak pronalazimo slobodan stol za odmor. Na licima nam se iščitava umor od više-manje neprospavane noći i upravo prijednog uspona.

Kad staneš, unatoč suncu, postaje hladno, što zahtijeva presvlačenje i topliju odjeću. Kraj nas sjedi društvanje mladića. Na licu im čitam riječi: »Da, bili smo na vrhu, sve je prošlo odlično, umorni smo, al' nam je zato super i uživamo.« Nadamo se da će i nama sutra biti tako lijepo. Odlazim u dom i odmah pronalazim recepciju. Mnogi naši domovi mogli bi se ugledati na organizaciju i gostoljubivost gospođe koja vode taj dom. Dolazim na red, domar mi potvrđuje rezervaciju i odmah nam dodjeljuje naša mjesta u »kraljevskom apartmanu« na samome vrhu doma.

Tko voli komfor može platiti noćenje i 28,5 eura, ali nas posve zadovoljava smještaj za 8 eura. Tko je umoran ne prigovara, ali strop je ipak vrlo, vrlo blizu, što su dvojica kolega samo načas zaboravili pa su na uspon ponijeli i »žig« doma, odnosno stropa spavaonice. Poslije se svi zajedno smještamo u dom, večeramo, te se uz laganu okrpju sjedinjujemo s ovom međunarodnom sredinom. Vrlo je živo, uvijek mi je drago vidjeti radosne i nasmijane ljude. U razgovoru s jednom Talijankom dobivam potvrdu da nas sutra čeka lijep dan. Dio naše ekipe sigurno bi vrlo brzo donio i zagorski ugođaj u ovaj dio Italije, ali rano ustajanje i uspon koji nas

očekuje ipak nas sve sprema na počinak već u nevjerojatnih devet navečer.

Veći dio prostorije već je ispunjen, no naši nas ležajevi čekaju. Po krovu čujem huk vjetra, valjda će se smiriti? Zaspao sam odmah, tako da stvarno nisam mogao svjedočiti navodnim prosvjedima koji su poslije zamalo prerasli u ozbiljan međunarodni incident između inače prijateljskih država, zbog nestašnog hrkanja jednog člana našeg sastava. Postoji više vrsta hrkača, ali kolega zasigurno spada u sam svjetski vrh po svim mjerilima i ljestvicama!

Već u 4 sata ujutro u domu je prava gužva, neki odlaze na doručak, a mi u mirnu noć da se pred domom opremimo i pripremimo za uspon. Temperatura je oko ledišta, vjetru ni traga, nad nama zvjezdano nebo. Neke su ekipe otišle već prije pola sata, tako da krećemo sami.

Odmah kod doma skrećemo lijevo i eto nas u labirintu stijena. Razigrani ledenjak ostavio je za sobom sve nepospremljeno i sad pod snopom čeonih svjetiljki tražimo put: pred nama je slabo uhodana staza, pa opet vrlo negostoljubiv kamen. U orijentaciji nam pomažu stupići od kamenja.

Vidimo svjetla ispred sebe, samo što su oni na jednom mjestu gdje se prelazi potok otišli

NEMAO NOVAK

NEVAĐ NOVAK

lijevo, a jedna skupina iza nas i dalje slijedi potok. Pojavljuje se crv sumnje i pitanje kamo dalje, neki od nas razgovaraju sami sa sobom. I dalje pratimo stupice i, gle čuda, bili smo u pravu! Obje se skupine, i lijeva, i desna, slijevaju u naš smjer.

Zvijezde na nebu polako nestaju. Buđenje dana svjetiljke čini nepotrebnima. Čas hodamo kroz vodu, čas po glatkom kamenju, čas kroz led. Svi zajedno stižemo do početka ledenjaka. Za daljnje kretanje neophodne su dereze i hodanje u navezu. Ima i iznimaka, odnosno ekshibicionista: dvoje nadobudnih marljivo gura svoje specijalne bicikle za vožnju po ledu pod budnim okom svoga kamermana. Novac čini čuda.

Penjemo se polako, ali sigurno. Svladavamo vrlo strm uspon. S visinom se snijeg polako gubi, a pod nogama ostaje golcati led. Čudesne su te dereze – bez njih ne bih prošao ni dva koraka, a onda – adio u dubinu. Dolazimo do kamenog dijela, ali ipak ne skidamo dereze jer se led nastavlja već nakon dvadesetak metara.

Počinja se osjećati umor. Čudno, mozak kaže »naprijed!«, ali tijelo traži odmor. Navez

u kojem su stariji gospodin i dvije dame polako nas sustiže. U donjem dijelu, prije nekih pola sata, s lakoćom smo ih pretekli. Izgledaju kao parni stroj dok nas mimoilaze. Djedica i bakice! Nastavljamo uspon prateći njihov polagani ritam – to je bilo najljepših pola sata uspona. Tko zna hodati na visini – zna!

Išao bih ja za njima do vrha, ali upravo smo stigli na visoravan, a sunce izlazi iza vršnog dijela. Upravo čudesno, fantazija! Igra svjetlosti i sjene, prekrasni vidici prema jugu i jugozapadu, Mont Blanc u jutarnjem buđenju. Sada već sigurno ima ljudi na tom vrhu. Pravo je vrijeme za nekoliko fotografija.

Puni energije, jurišnim korakom krećemo uzbrdo. No, volja je jedno, ali stvarnost drugo. Žalim za onom starijom gospodom. Pokret, odmor, pokret, odmor. Ne ide brže, 15 koraka, pa odmor. Bilo kako bilo, vrh je pred nama, a to ovdje znači jedan sat uspona.

Iako je ispod ništice, sunce prži kao na Jadranu, a život bez naočala bio bi ovdje jednostavno nemoguć. Posljednja strmina prije vrha, ali poštena! Staza skreće ulijevo i siječe ledenjak ispod vršnih stijena. No, do vrha ima još

NENAD NOVAK

dobrih pola sata. Start, odmor, start, odmor i eto nas pod samim vrhom. Za nama je nešto manje od pet sati hoda, ali to sve sada nije bitno. Uspjeli smo!

Vršna stijena načičkana je ljudima. Neki samo sjede i gledaju u daljinu, drugi veselo raspravljaju kao na nekom trgu. Šteta što nigdje nema veselih i krupnih konobarica. Radosno bacamo ruksake u snijeg.

Vidik s vrha idealan je za nastavu geografije na otvorenom. Skupljamo se svi malo-pomalo i unatoč gužvi uspijevamo se fotografirati. Probijamo se do ruksaka. Tek sad vidim da sam svoj ostavio na rubu provalije.

Da, treba i sići. Kad je tako lijepo, čovjeku se baš i ne ide, ali što se mora, mora se. Iako sam očekivao naporan silazak, silazimo vrlo brzo, uz dužan oprez. Ono što je ujutro bilo vrlo čvrsto smrznuto, sad baš i ne djeluje tako. Šum vode ispod nas nekako je jači, a led mjestimično zvuči prilično šuplje. Glad je učinila svoje, tako da nam odmor na kamenom dijelu prije posljednjeg spusta na ledenjaku služi za objed. S olakšanjem stižemo do dijela gdje možemo skinuti dereze. Tek sada vidimo pravu panoramu dijela koji smo prošli po mraku. Kameno bespuće iziskuje od nogu mnogo pozornosti: skok, preskok, utabana staza, pa zamalo i na sve četiri i konačno čaroban odsjaj doma pred nama.

Sretni sjedamo pred ulaz i vidamo rane od žuljeva. Minestrone juha, pivo, sunce i toplina. Savršeno, no treba sići i do Ponta. Teška srca, ali ipak smo već na putu u dolinu. Noge lete same od sebe, čeznutljivo gledamo prema Ciarforonu koji nestaje iza nas uz glasan žubor potokâ što se ruše u dolinu.

U predvečerje stižemo do kombija i odlazimo do recepcije kampa da platimo smještaj. Nije gužva i ubrzo podižemo šatore. Čim počne nestajati sunca, polako shvaćamo gdje smo. Unatoč aktivnosti, svi oblačimo prvo jedne, pa druge duge rukave, a neki i jakne. Hladno je.

Ustajemo vrlo rano, još po noći, palimo vozilo i spuštamo se prema Aosti. U samo svitanje, negdje na pola puta, ukazuje se impresivna panorama Mont Blanca: snježne padine i oblačna kapa na vrhu, koja se stalno mijenja. Lijepo je to vidjeti, ali tko zna kako je sada onima gore, kakav li je to vjetar kad se oblaci tako brzo gomilaju. Otkriva se ona druga strana medalje, ona strana visokih planina o kojoj nitko ne voli razmišljati, a kamoli pričati. Možda tek sad postupno postajemo svjesni kako smo lijepo vrijeme imali. Upućujemo posljednji pogled prema Gran Paradisu, njegovoj visini i ljudima što se probijaju kroz snijeg i led da tamo osjete čar visine i prostranstva, modrinu koja čarobno zove...

Osjetili smo Ikarov san!

Uspon na Huascaran

Alpinistički pohod SAK-a »Ekstrem« iz Makarske u Peru

Ivan Rakić, Makarska

Sredinom 2008. SAK »Ekstrem« iz Makarske priredio je alpinistički pohod u Ande u Južnoj Americi. U njemu su sudjelovala četiri člana: Željko Bockovac, Velimir Juras, Edvard Retelj i Ivan Rakić. Za svoj cilj izabrali smo Peru i vrh Huascaran (6768 m), najviši vrh Cordillera Blanca.

Nepoznati Peru

Prostor današnjeg Perua bio je nakon španjolskog osvajanja u 16. stoljeću zbog rudnika srebra jedna od najvažnijih španjolskih kolonija. No, mnogo prije carstva Inka, koje je svoj

vrhunac doseglo u 15. i početkom 16. stoljeća, na tom su se području smjenjivale mnoge, jednako zanimljive kulture i civilizacije. Visoko razvijena kultura sa središtem u Chavinu cvala je između 9. i 3. stoljeća prije nove ere. Dio arheološkog bogatstva te kulture obišli smo u najnovijoj postavi, otvorenoj za našeg boravka u Huarazu, gradu od stotinjak tisuća stanovnika na 3090 metara. Bio je to naš grad domaćin iz kojeg smo polazili u visoke okolne planine.

Danas je Peru jedna od najsiriromašnijih južnoameričkih zemalja, s visokim stupnjem kriminala i stalnim političkim napetostima. Tek

Izlazak na vrh Vallnaraju

Između prvog i drugog visinskog logora

Zadivljujuće visoki, strmi i oštri vrhovi ovog atraktivnog penjačkog područja te osebnost Perua svima su nam se uvukli pod kožu

je posljednjih nekoliko godina, tijekom kojih je bilo nešto više stabilnosti i mira, omogućilo kakav-takav razvoj turizma i buđenje industrijskog razvoja. Gospodarstvo je u rukama velikih banaka i veleposjednika, uglavnom potomaka španjolskih osvajača. Ostatak domaćeg stanovništva živi vrlo siromašno, osobito u predgrađima velikih gradova.

Kečua Indijanci, koji su najbrojniji, žive većinom u planinama i vrlo su rezervirani prema strancima, što i ne čudi imaju li se u vidu sva povijesna događanja. Prije nešto više od deset

godina slomljena su dva najjača gerilska pokreta, ultraljevičarska maoistička skupina Sendero Luminoso (»Svjetli put«) te pokret Tupac Amaru, koji je ugušen nakon neuspjelog zarobljavanja talaca u japanskom veleposlanstvu u Limi, u siječnju 1997.

Ususret Huascaranu

Zadivljujuće visoki, strmi i oštri vrhovi ovoga atraktivnog penjačkog područja te osebnost Perua svima su nam se uvukli pod kožu.

Po dolasku u Huaraz najprije smo izveli aklimatizacijsku turu na vrh Vallunaraju. To je 5686 metara visok, manje zahtjevan vrh, sa zanimljivim završnim grebenom koji se strmo izdiže gotovo dvije tisuće metara iznad ledenjačkog jezera okruženog s još dva izazovna vrha – Oschapalca i Ranrapalca.

Nakon tog uspješnog uspona čekao nas je Huascarán, najviši vrh peruanskog dijela Anda, visok 6768 metara, poznat po čestim lavinama i jakim vjetrovima, čiji se vrh prije našeg uspona sve češće skrivao u oblacima. Vremenske nam prilike nisu išle na ruku, ali smo zbog ograničenog vremena boravka ipak krenuli prema vrhu.

Bazni logor postavili smo na 4200 metara. Krenuli smo sami, bez vodiča i pomoćnih nosača, što nije uobičajeno za tako visoke planine. Navikli smo na solo uspone pa smo to pokušali i ovdje, ali je već izlazak na sljedeći logor od 4900 metara potvrdio da će teret na leđima biti pravi izazov i dodatan penjački problem u strmim ledenim usjecima i pri prelasku dubokih ledenjačkih pukotina. Želje da se vrijeme barem dijelom popravi nisu se ispunile i loše nas je vrijeme zadržalo duga četiri dana u logoru te nas nekoliko puta zasulo znatim snijegom. Štoviše, olujni je vjetar toliko ojačao da nam je u zoru drugog dana polomio šipke i rasparao šator. Niz improvizacija, ljepljiva traka i trenutno ljepilo spasili su nas od bivaka u snježnim rupama koje su bile jedina alternativa srušenom šatoru.

Peti je dan konačno osvanuo vedar i mogli smo krenuti dalje. Prvi ledenjački logor smješten je odmah ispod strmoga ledenog prolaza koji vodi na planinsko sedlo na 6000 metara, gdje treba biti drugi kamp. Sa svih strana prijete brojni seraci, nakupine leda velike poput kuća,

koje kao balkoni strše iznad glava dok prolazite ispod njih. Sve uokolo ispunjeno je tragovima lavina, što nas podsjeća na fotografije poginulih što smo ih vidjeli u planinarskom domu u dnu ledenjaka i upozorava na ozbiljnost i zahtjevnost uspona.

Čarolija neba

Rano ujutro napustili smo prvi logor i krenuli uz tu ledenu strminu. Edino iskustvo i oprez pri svakom koraku te odlična pripremljenost omogućili su nam da penjanje i skokovi prođu bez većih poteškoća i tek nam je hladnoća, koja je probijala svaku zaštitu, stvarala probleme, osobito na nogama i rukama.

Na sedlu nas dočekuje snažan vjetar koji zahtijeva uigranost u postavljanju šatora. I dok našim susjedima sve to odrađuju nosači i vodiči, mi sve radimo sami. Kad se konačno zavučemo unutra, sve izgleda mnogo bolje uz rastopljen snijeg i zakuhanu juhu.

Što prije treba na spavanje jer se već oko dva u noći kreće prema vrhu. Alarm mobitela u džepu vreće za spavanje, jer bi inače bio samo zaleđen komad metala, signal je da se treba

izvući iz tople vreće. Dotle vani snažno fijuče vjetar i trese šator. Podgrijavamo čaj za uspon, a onda slijedi izlazak u kristalnu noć, u kojoj baš nema prilike za uživanje u promatranju zvijezda i svjetlucanju leda na mjesecini. Polazak zgurene i osim nosa i usta dobro zamotane, šutljive četvorke, nije osobito impresivan prizor.

Čim smo malo odmakli od šatora, stižemo na početak strme padine po kojoj se penjemo koristeći se svom opremom. Priječimo ispod dugog seraka, stavljajući nogu ispred noge. Nakon nekoliko sati tek stižemo na malo blažu padinu, poslije čega treba još satima ići do vrha, koji stalno izmiče ispred nas.

Na vrhu lijep osjećaj: kamo god pogledaš sve je ispod tebe, sve je negdje dolje, a na trenutak podignuti pogled znači doživjeti čaroliju neba, smisla, vlastitih nada i strahova, ushićenja i još jednog ostvarenja. Još samo treba sići, za što je potrebna puna pozornost i oprez.

Čekao nas je još samo povratak u Hrvatsku, još jedna ljetna sezona i zarađivanje za novu ekspediciju. Podvig u Andama dao nam je novu inspiraciju za uspinjanje na još neosvojene vrhove, uvijek s pogledom prema gore i prema sebi.

Edo Retelj i Željko Bockovac na vrhu Huascaranu

Podite na Gvozd!

Hrvoje Zrnčić, Zagreb

Gvozd? Veliki Oštrc? Zvuči vam poznato? Vjerojatno ste pomislili na staro ime Petrove gore i na vrh u Samoborskom gorju. Ne, ne mislim na njih – Gvozd je hercegovačka planina, a Veliki Oštrc njen najviši vrh. Nije nas baš mnogo čulo za ovaj Gvozd.

Vjerojatno je tako zbog ne baš velike visine – Veliki Oštrc visok je »samo« 1304 metra. Dodamo li tome podatak da je početak uspona s bilo koje strane na visinama od oko 900 ili 1000 metara, možda će netko upitati čemu se uopće osvrtni na takvu planinu. Ipak, vrijedi je upoznati jer svoju skromnu visinu Gvozd nadomješta raskošnim krajolicima i prekrasnim vidicima, a o biljnom bogatstvu da i ne govorimo. Možda ipak samo da pripomenem da je zbog svoje ljepote i biljnog bogatstva Gvozd bio redovit cilj austrougarskih botaničara.

Kada sam u »Hrvatskom planinaru« broj 9, 2008. pisao o Zavelimu, preporučio sam da se

uz njega posjeti još koja niža hercegovačka planina. Tada sam mislio upravo na Gvozd, koji se nalazi istočno od Zavelima, a zemljopisno ih dijeli samo cesta Posušje – Tomislavgrad. Geografski, Gvozd je planina s čije je zapadne strane planina Zavelim, sa sjeverne strane područje pod nazivom Mesihovina, s istočne strane područje Vrpolje, a s južne strane područje Tribistova i Vučipolje. Upravo ovo posljednje područje bilo je naše polazište za Gvozd.

Do Vučipolja se može doći sa sjevera, iz smjera Tomislavgrada, ali i s juga, iz smjera Imotskog. Tko dolazi iz tog smjera, nedugo nakon graničnog prijelaza u Kutlešama treba na prvoj benzinskoj postaji u Bošnjacima ići lijevo za Tomislavgrad i time izbjeći vožnju kroz Posušje. Devet kilometara od državne granice treba skrenuti naglo udesno neobično dobrim i širokim makadamom u Vučipolje. Cesta svladava visinsku razliku od oko stotinjak metara.

HRVOJE ZRNČIĆ

Južna padina Gvozda

HRVOJE ŽRNIČ

Na Velikom Oštrcu, Zavelim na sredini obzora

Kada se stigne do prvoga, jugozapadnog ruba polja, treba skrenuti lijevo preko polja i tako prići pod sam Gvozd. Inače, to je treće skretanje ulijevo nakon napuštanja asfalta.

Markacija na Gvozdenu nema, no za orijentaciju je dovoljna autokarta Posušje – Blidinje koju sam kupio u Hercegovini. Ta je karta sasvim dobra jer je i orijentacija na Gvozd jednostavna. Naime, od Vučipolja treba ići ravno na sjever do hrpta planine, a tada travnatim hrptom do najvišeg vrha, Velikog Oštrca. Orijentacija je bila tim lakša jer nas je i vrijeme dobro poslužilo.

U Vučipolje smo se spustili istočnim dijelom planine, niz kamene police, napravivši tako veliku petlju. Cijelo smo vrijeme hodali bez puta, osim na samom vršnom dijelu prije vrha, gdje smo pratili ugaženu stazu. Kako je cijela južna padina u obliku polica, uputno je koristiti upravo te police, bilo za uspon, bilo za silazak, tražeći pogodan prijelaz s jedne na drugu.

Prevaljujući sav taj put, ne znaš vrijedi li više gledati pod sebe ili oko sebe. Dolje su zelena trava i mnogobrojno raznovrsno cvijeće, primjerice encijani, karanfili, razne i raznobojne grahorice, kovilje, kačuni, mačići itd. Osim bilja, svako toliko pojavljuje se i velik »vilinski krug« kao snijeg bijelih gljiva kračuna. A kad podignemo pogled, u daljini prepoznamo Kamešnicu, Zavelim, Mosor, Omišku

Dinaru, Biokovo, Tribistovu, Čabulju, Čvrsnicu, Štitar, Vran i Tušnicu.

Stigavši nakon tri i pol sata u Vučipolje, raspremili smo se i presvukli te sjeli u auto za povratak počevši odmah jedni drugima prepričavati opise prizora koje smo netom skupa gledali na Gvozdenu. Jedini razuman razlog tom prepričavanju nalazim u tome što smo svi bili pod snažnim dojmom doživljenog pa smo jednostavno utvrđivali opise prizora da ne zaboravimo svu tu ljepotu doživljaja koju nam je Gvozd podario.

HRVOJE ŽRNIČ

Tribistova – pogled s Gvozda

17. planinarski foto-dia festival u Đurđenovcu

Prvoga vikenda prosinca 2008. održan je 17. planinarski foto-dia fesival. Četiri je puta održan u Feričancima i trinaest puta u Đurđenovcu. Tijekom godina, stare projektore dijapozitiva zamijenili su novi digitalni projektori. I prošle godine, odaziv na festival bio je dobar – čak je znatan dio materijala »zaglavio« u elektronskoj pošti, pa stoga molimo natjecatelje da ubuduće izbjegavaju taj način dostave jer je nepouzdan. Preporuča se slanje snimljenog materijala poštom.

Na večernjoj izložbi i projekciji, u subotu 6. prosinca 2008. okupilo se pedesetak planinara i građana Đurđenovca. Očito je lakše poslati fotografije snimljene na CD-u, nego ih razvijati u zadanom formatu pa je sve veća razlika u broju prijavljenih natjecatelja u te dvije kategorije. Naprosto zapanjuje koliko je snimaka napravljeno po najvišim svjetskim gorjima, a nakon ocjenjivanja, dvije nagrade odnose snimci s obližnjeg Papuka. Najuspješniji fotografi na izložbi bili su Zlatko Smerke i Marijan Fabeta, članovi »Ravne gore« iz Varaždina te Antun Zlatko Lončarić, član »Šumara« iz Osijeka. Projekcijom su dominirale žene, a najuspješnije su bile Roberta David, članica »Bršljan-Jankovca« iz Osijeka, Silvana Marković, članica »Plive« iz Zagreba te Matilda Koški, članica »Belišća«.

Drugi dan festivala, u nedjelju, domaćini su s gostima obišli kružnu turu iz Gazija preko Vrletine do Kvržice, a spustili se Ravnim brdom nazad u Gazije gdje su nas čekali kuhari s pripremljenom sarmom i graham. Najbrojniji gosti na izletu su bili članovi »Dirovog brijega« iz Vinkovaca i »Ravne gore« iz Varaždina.

Antun i Željka Kasapović

Velika slika: **Jesen u Himalaji**

Lijevo dolje: **Mustang**

Dolje u sredini: **Lingshead**

Desno dolje: **Most na rijeci Marsyangdi**

Fotografije: Silvana Marković

Novogodišnje slavlje na Triglavu

Miljenko Gerić, Ludbreg

Naše nade da ćemo uspjeti dočekati novu godinu na vrhu Triglava gotovo su se ispunile. Vrijeme nas je poslužilo više nego dobro pa smo imali tri sunčana dana za uspon kroz Krmu, uspon na vrh, doček nove godine te povratak.

Na put smo krenuli 29. prosinca u ponoć. Tako smo među prvima, već oko 4 sata ujutro, stigli na kraj uskog očišćenog puta odakle se za sat hoda stiže do Kovinarske kočice. Poslije nas stigla su još tri vozila i popunila sva mjesta za parkiranje, pa su se neki morali vraćati velik dio puta da bi pronašli parkiralište. Odspavali smo sat vremena, a potom krenuli na put. Jedan je planinar iz Maribora izmjerio -15°C pa nismo bili iznenađeni što nas štipa u nosnicama i leđima nam obraze.

Budući da sam bio na skijama, mislio sam da bi bilo dobro popeti se što više pod Bohinjska vrata i hodati po snijegu. Kad sam već uhvatio visinu i debelo zaostao za prijateljem, ustanovio sam da me skije nekako ne slušaju i da vrlo teško i sporo napredujem. Dodatne teškoće zadavao mi je vrlo neravan teren, posljedica nedavno palih malih lavina. Nepravilne gromade smrznuta snijega, pune rupa i raznih zamki zbog kojih se gubi ravnoteža, izmučile su me poput teškoga rada.

Kad mi je to konačno postalo sumnjivo, pogledao sam malo pažljivije svoje skije i ustanovio da se jedna koža potpuno odlijepila, a da se druga drži samodijelom. Ljepilo staro više godina traži obnovu. Takve su kože, naravno, pri usponu potpuno beskorisne jer bježe lijevodno i ne pružaju uporište za kretanje. Poslije toga sam na strmijim dijelovima skije nosio na ramenu, a na položenijima montirao krampone

i napredovao uz velike napore. Na mekom snijegu vrlo teško, na tvrđem lakše. Uz težak ruksak pun svega i svačega, bio je pravi užitek nositi još i skije.

Do Prgarce, pastirskog stana, trebalo nam je sedam sati. Promrzli i izmučeni ugrijali smo malo vina. Topli napitak vratio nas je od mrtvih. Budući da me je prijatelj često čekao i nepotrebno se hladio, zaključili smo kako je bolje da on krene naprijed, ugrije se u domu na Kredarici te mi za dva-tri sata, ne pojavim li se, krene ususret.

Pod strehom Prgarce pridružila su nam se dvojica Slovenaca te smo u razgovoru ustanovili da imaju gotovo isti plan kao i mi: dočekati novu godinu na vrhu Triglava. Stariji od njih već sedmu godinu za redom dočekuje novu godinu na Kredarici, ali još je nije dočekivao na vrhu.

Na sredini Kalvarije sustigla me noć te sam dalje napredovao po mraku. Sva su mi trojica došla ususret pod samim domom te sam s velikim olakšanjem popio čaj iz termosice. Sad je sve bilo lakše!

Jutro je stiglo brzo, a noć je bila hladna, pa smo se često prevrtali i zamatali se na razne načine. Oko devet sati bili smo spremni, pa smo po sunčanom vremenu krenuli na vrh. Sunce je bilo tako jako da sam uskoro pomislio: skuhat ćemo se. Kako neobično – jučer sam često pomišljao da ćemo se smrznuti.

Što smo se više uspinjali, postajalo je sve hladnije pa je jako sunce dobro došlo. Snijeg je bio čvrst, a penjanje pravo uživanje. Imali smo uže, ali ga gotovo nismo ni trebali. Jedina opasna mjesta bile su strmine od podnožja do Malog Triglava. Poskliznuti se na nekom od tih

mjesta ne bi bilo ugodno, a sve ostalo bilo je ljepota bez granica. Zajednički nam je plan bio popeti se na vrh, spustiti se na ručak te se ponovo popeti na vrh prije ponoći.

Na vrhu smo počeli graditi snježni iglu, da bismo imali zaklon kad se vratimo u ponoć. Donji slojevi snijega bili su čvrsti, a pila je dobro rezala blokove za gradnju, pa je građevina nadahnuta radovima Jurja Dalmatinca brzo napredovala. Za dva sata završili smo posao i divili se sami sebi i obliku nastalog zdanja. Tijekom gradnje došlo je još nekoliko penjača. Sa zanimanjem su pratili naš rad. U zaklonu se moglo stisnuti četvero ljudi.

S visine smo promatrali beskrajnu bjelinu, valovit reljef i kolone penjača kroz Kalvariju. Do večeri se skupilo šezdesetak ljudi, pa je dom bio pun. Živost je rasla iz sata u sat. Većina je došla samo dočekati novu godinu na Kredarici, a oko dvadeset ih se u ta tri dana i popelo na vrh. Glazbe nije bilo pa su ljudi živahno razgovarali o svemu i svačemu. Televizor je upaljen tek pola sata prije ponoći.

Uvečer je vjetar tako ojačao da smo se dvojumili možemo li se popeti na vrh. Nad vrhom

se nazirala bijela aureola, po čemu smo zaključili da jak vjetar diže sitan snijeg u vrtložnom plesu. Odlučili smo se da nećemo na vrh. Četvorica mladih naumili su drukčije i dobro opremljeni počeli se penjati. Uskoro smo mogli promatrati gusjenicu od četiri svijetle točkice kako polako puže uz strminu. Hrabra četvorka uspjela se do Malog Triglava, a onda odustala zbog hladnoće i vjetra. Uskoro su se vratili pa smo još neko vrijeme razmjenjivali iskustva i zveckali čašama.

Drugu sam se noć bolje utoplilo i prespavao mirnije, pa sam ujutro odmoran počeo spust po krasnom snijegu. Mekan, nedirnut snijeg rušio sam na strminama u malim lavinama i uglavnom dobro i lako skakutao niz padinu. Jednom sam vrhovima skija zapeo ispod korice i uz salto naprijed usadio se duboko u snijeg – bez posljedica. Naročito je dobro bilo iznad Prgarce jer je klanac strm, a snijeg je bio djevičanski podatan za oštar spust. Mnogo sam teže skijao kroz lavinski predio pod Bohinjskim vratima.

Bilo nam je hladno, uspon je bio vrlo naporan, ali, na kraju, sve zajedno i nije baš tako nemoguće kako se možda čini na prvi pogled.

MILJENKO GERIĆ

Snježni iglu na vrhu Triglava

Je li Velebit uistinu tako opasan?

Slavko Tomerlin, Zadar

Na pisanje me potaknuo članak Hrvoja Zrnčića iz prosinačkog broja »Hrvatskog planinara«, u kojem je otvoreno pitanje je li Velebit opasan. O toj bi se temi mogle napisati cijele knjige. Jedno je sigurno, i s tim se svi slažu, da je Velebit naša najljepša planina.

Po mojem uvjerenju i iskustvu, Velebit nije opasan, tj. jednako je opasan kao i svaka druga planina, ali u određenim uvjetima. Kao prvo, potrebno je imati svu planinarsku opremu, koja mora odgovarati vremenskim uvjetima na pla-

nini. Obvezno treba ponijeti i rezervno rublje. Prije polaska na Velebit treba se uvijek raspitati o vremenskoj prognozi. Treba se kretati dobro markiranim putovima, a ako ste početnik, pod vodstvom iskusnijeg planinara. Konačno, hoće li izlet dobro završiti, ovisi i o fizičkoj kondiciji. Ako sve to dosljedno i odgovorno primjenjujete, Velebit ne bi trebao biti opasan.

Pokušat ću na pitanje je li Velebit opasan odgovoriti iz svoje perspektive, na temelju osobnih iskustava. Evo nekoliko crtica o doživljajima s Velebita.

Stap

Zatrpana Renata

Svojevremeno sam svake subote s prijateljima pohodio Stap. Jednom smo prilikom bili na Stapu po prekrasnom zimskom danu. Smjestili smo se u kolibi, naložili vatru i uživali u predivnom ugođaju. U nedjelju poslijepodne vratili smo se u Zadar, dok je Renata htjela ostati još koji dan. Skupili smo joj drva, a ostalo je i nešto hrane, dovoljno za nekoliko dana boravka u kući.

Te ju je noći probudila žestoka bura – vani je bjesnjela snježna mećava. Kad je svanulo, htjela je izaći, ali je napadalo toliko snijega da nije mogla otvoriti vrata. Mogla se jedino izvući kroz prozor, no pokušaj silaska u Ljubotić bio je nemoguć zbog predubokog snijega, koji joj je dopirao do pasa. Mogla se jedino vratiti u kuću.

Budući da se ni treći dan nije vratila u Zadar, organizirano je spašavanje. Njene kćeri i nekoliko dobrih planinara morali su kroz visoke nanose snijega čak probiti nekoliko tunela kako bi spasili zatrpanu Renatu. Nakon velikog napora sve je dobro završilo.

Kruženje Crnopcem po magli

Volim lutati bespućima Crnopca. Tako sam jedne nedjelje po lijepom sunčanom danu krenuo s prijateljicom u vrleti Crnopca. Neko smo vrijeme slijedili markacije, a onda smo po mojoj navici skrenuli sa staze u labirint kukova i vrtča. No, odjednom se spustila gusta magla pa se vidljivost svela na samo desetak metara. Budući da sam računao na lijepo vrijeme, nisam ponio uobičajenu opremu, pa ni kompas. To me nije zabrinulo jer sam vjerovao da dobro znam gdje se nalazimo, ali hodali smo tako oko dva sata i nikako da naidemo na markacije. Odjednom primijetim da smo došli na isto mjesto gdje smo bili prije pola sata. Vrtjeli smo se u krugu, a da to uopće nismo primijetili!

Sada je trebalo malo ozbiljnije poraditi na orijentaciji pa sam se popeo na prvi viši kuk. Tu je magla bila malo rjeđa pa sam mogao točno

odrediti kuda moramo ići. Za desetak minuta bili smo opet u sigurnosti markiranog puta.

Dobročudni poskok

Poslije Domovinskog rata trebalo je obnoviti mnoge zarasle putove. Otišao sam na Bojinac i počeo sjeći granje i grmlje koje je zatvaralo prolaze. Kada sam uhvatio jednu granu da je odsiječem, primijetio sam da je samo tri centimetara od moje šake oko grane smotan krasan primjerak poskoka. Na moju sreću, bio je pristojan, nije me ugrizao, iako je mogao. Da mu se odužim, pustio sam ga neka se i dalje sunča.

Golaći na putu za Zadar

Bio je prekrasan ljetni dan pa sam pozvao prijatelja na jednodnevni izlet u Malu Paklenicu. Već smo nebrojeno puta prošli klancom pa smo to smatrali nedjeljnom šetnjom. Zato smo ponijeli samo sendviče i litru vode. Kako ne bismo ponavljali isti put, uspjeli smo se iz klanca na obronke.

Međutim, nebo se odjednom smrknulo i počeo je žestok prolom oblaka. Tko nije doživio takvo nevrijeme ne bi mogao vjerovati da po velebitskom kršu mogu teći rijeke s mnoštvom slapova. Nismo bili spremni za takvo kupanje pa smo na koncu bili mokri kao da smo se odjeveni kupali u moru. Onako mokri sišli smo u Seline, gdje smo ostavili auto.

Što sada? Nismo imali baš ništa za presvući, a bilo bi suludo da tako mokri putujemo do Zadra jer bismo se sigurno gadno prehladili ili dobili upalu pluća. Na sreću, u autu sam imao dvije deke. Skinuli smo se do gola i ogrnuli dekama. To je bilo u redu, ali što bi bilo da nas je na putu do Zadra zaustavila policija? Dva golaća u autu – kako bismo im to objasnili?

Na našu sreću, do Zadra nas nitko nije zaustavljao, no u Zadru je prijatelju bilo neprimično izaći iz auta i prijeći preko ulice do svoje kuće. Onako ogrnut u deku, s pinklecom u ruci,

**Velebit nije opasan sam po sebi, ali ne treba vući vraga za rogove.
Velebit je opasnost mnogim zalutalim turistima, pogotovo onima
koji misle da se i u sandalama može hodati po njegovim vrletima**

dočekaao je trenutak kad nikoga nije bilo blizu i odjurio u svoje dvorište i kuću. Meni je bilo jednako komplicirano ući u dvorište jer su dvorišna vrata bila zatvorena. Dok sam razmišljao kako da izađem, ulazio je neki čovjek pa sam ga zamolio neka mi pridrži vrata. Malo me čudno pogledao, ali ih je bez pitanja otvorio. Bio sam spašen!

I gradski parkovi kriju opasnosti

Jednom sam cijeli dan lutao s prijateljem po najtežim dijelovima Crnopca. Penjali smo se po vrlo opasnim stijenama, oštima kao nož, koje smo za šalu nazvali bezgrešnim stijenama jer bi svaki pad bio i posljednji. Nakon takvoga dana, stigavši autobusom u Zadar, morao sam do kuće proći kroz park. Onako umoran, spotaknem se na posve ravnom terenu, tresnem kao klada i ozlijedim koljeno.

A što bismo tek rekli za tragediju koja se dogodila mojem dobrom prijatelju Anti Rukavini iz Gospića, koji je prošao Velebit uzduž i

poprijeko, a poginuo je u običnom gradskom parku. Pa zar je Velebit zaista toliko opasan?

Stap je otišao nekoliko kilometara dalje

Mogao bih opisati još mnogo velebitskih pustolovina. Velebit je opasnost mnogim zalutalim turistima, pogotovo onima koji misle da se i u sandalama može hodati po njegovim vrletima. Nedavno je neki Nijemac po debelu snijegu u tenisicama otišao na Crnopac. Bez komentara! Velebit nije opasan sam po sebi, ali ne treba vući vruga za rogove.

Još ne odustajem od skitanja po najskrovitijim dijelovima Velebita i unatoč godinama zasad se ne dam. Idem uglavnom na jednodnevne ture, najviše do šest sati. Na žalost, više nemam partnera svojih godina, a mladi idu prebrzo. Prije sam do Stapa stizao za 2 sata i 50 minuta, a sada mi već trebaju 3 i pol sata. Čini se da je Stap otišao nekoliko kilometara dalje. Godine čine svoje i s time se moramo pomiriti.

110 godina planinarstva u Požegi

dr. Antun Lovrić, Požega

Hrvatsko planinarsko društvo »Sokolovac 1898.« iz Požege jedno je od planinarskih društva s najduljom tradicijom u Hrvatskoj. Iz Poljakove kapitalne knjige »Hrvatsko planinarstvo« (Zagreb, 1975.) iščitavamo na str. 92.: »Godine 1897., u skladu s ponovno i te godine znatno izmijenjenim pravilima, Hrvatsko planinarsko društvo je osnovalo svoje prve podružnice. Bile su to podružnice: »Visočica« u Gospiću, »Strahinjčica« u Krapini, »Ivančica« u Ivancu i »Papuk« u Požegi.« Breme vremena na hrvatskim prostorima, na žalost, nisu dala izraženiju poticajnu snagu da se tek utemeljeni planinarski pokret značajnije širi, ali ideja pokreta ipak se širila, a ponajviše zaslugom promotora pokreta i tiskanjem prvoga planinarskog stručnog časopisa »Hrvatski planinar« 1898. godine. Zahvaljujući njemu, hrvatska planinarska misao i planinarski poticaj širili su se među hrvatskim građanstvom. Tako već u trećem broju »Hrvatskog planinara«, tiskanom 1. kolovoza 1898., iščitavamo tekst znamenitog Požežanina Julija Kempfa o planinarskoj podružnici osnovanoj u Požegi: *»PLANINARSKA PODRUŽNICA U POŽEGI. Kako nam priopćuje g. J. Kempf, učitelj požeški, koji nam je pribrao liep broj predbrojnika, osigurana je podružnica i u Požegi, pa je i pravo, jer ako je gdje u Slavoniji nuždna, to je zaista u požeškoj kotlini, koju sa svih strana okružuje gorje i drugi u planinarskom pogledu zanimivi krajevi. Bilo i ovo u dobri čas započeto i sretno dovršeno!«* (R. Heli, Stoljeće požeškog planinarstva, str. 13.).

Međutim, planinarska ideja živjela je u Požegi i mnogo prije, i to kod Požežana uključenih u rad Hrvatskoga planinarskog društva u

Zagrebu, koji činom osnutka Društva 1874. postadoše njegovim članovima. Među 198 članova tog društva bili su i Požežani akademik i književnik Janko Jurković, pravnik i prvi požeški akademik dr. Pavao Muhić te književnici Armin Pavić, Josip Eugen Tomić i dr. Napoleon Špun-Stričić.

U novoustrojenom požeškom planinarskom društvu »Papuk«, 1900. godine, bilo je već pedesetak članova, među njima i istaknuti Požežani Julije Kempf, Franjo Ciraki, veliki župan dr. Nikola pl. Jurković, Dragutin Lerman, direktor gimnazije Antun Mazek, brojni profesori, suci, visoki činovnici, obrtnici, trgovci i drugi. U četvrtom broju »Hrvatskog planinara« izvijestitelj nas upoznaje kako se u požeškoj podružnici »u prvi mah prijavilo do 30 članova«, premda ih se u svečanom broju iste godine

nabroja pedeset. Tako se u izvještaju s glavne skupštine Hrvatskoga planinarskog društva u Zagrebu za 1900. spominje kako je »...društvo u drugoj godini svoga života po novim pravilima imalo u svemu tri podružnice: »Visočicu« u Gospiću sa 57 članova, »Strahinjčicu« u Krapini s 47 članova i »Papuk« iz Požege s 50 članova, te da uz 321 člana u središnjici ima i 154 člana u podružnicama.« (v. R. Heli, isto, str. 14.).

Stanovito stagniranje planinarske aktivnosti, koje se ciklički pojavljivalo početkom 20. stoljeća, poticalo je poznate Požežane da osnaže planinarstvo u Požegi. Tako u ostavštini profesora i ravnatelja gimnazije u Požegi Makse Kuntarića nalazimo pravila »Hrvatskoga narodnoga literarnoga planinarskog društva Sokolovac u Požegi«, nastala i pisana do 1915. Od toga su literarno-planinarskog društva, nastalog u požeškoj gimnaziji 1933., požeški planinari preuzeli ime »Sokolovac«. Sokolovac je ime obližnjega požeškog brežuljka, koji je poznat kao mjesto na kojem je fra Luka Ibrišimović 1688. izvojevao bitku protiv Turaka.

Organizirano planinarstvo u Požegi bilo je pojavnošću i društvenim radom bilo prihvaćeno kod građana, iako su se pojavljivale brojne teškoće. Tajnik društva Tomislav Mrnjavčić na godišnjoj skupštini za 1934. ovako je opisao ondašnje društvene prilike: »Prije nego predem na stvarni prikaz našeg rada do konca 1934., moram da istaknem, da je naš rad uvelike otežčan radi nerazumijevanja, na koje nailazimo u građanstvu. Kao i ranijih godina, kada se je prvašnja podružnica morala razići zbog nerazumijevanja požeške inteligencije, tako mi i danas imademo malen broj članova, jedno iz nehaja naše inteligencije, a drugo zbog nerazumijevanja ostalog građanstva.« Tajnik Mrnjavčić se istom prigodom osobito obrušio na požeške trgovce idejom da članovi planinarskog društva kupuju kod trgovaca koji su planinari ne bi li utjecali na druge da se učlane u društvo. Pritom je ovaj vrli tajnik uzviknuo prisutnom članstvu: »Širite planinarsku ideju!«

Tijekom Drugoga svjetskog rata planinarska aktivnost zamire. U arhivu nalazimo doku-

Hrvatsko planinarsko društvo »Sokolovac 1898.« iz Požege jedno je od planinarskih društva s najduljom tradicijom u Hrvatskoj

Termalno kupalište i planinarski dom »Lapjak« u Velikoj

Uprava
HPD-a
»Sokolovac
1898«
1998.
godine

ment koji svjedoči da je planinarsko društvo u Požegi postojalo i 1941. Središnjica Hrvatskoga planinarskog društva iz Zagreba Nezavisne Države Hrvatske 21. listopada 1941. priopćuje profesoru Vinku Pavišiću kako je za povjerenika društva imenovala Zvonimira Viroubala, te šest savjetodavnih odbornika. Međutim, zbog ratnih događanja i opće nesigurnosti, planinarska je aktivnost ubrzo zamrla.

Obnoviteljska je ideja nakon okončanja rata stalno bila aktualna. Tek 1950., po svom dolasku iz Zagreba u Požegu, Stjepan Lovrić - Stipa (član Planinarskog društva »Zagreb«) okuplja planinarske entuzijaste te 12. veljače 1950. saziva obnoviteljsku skupštinu Društva. Planinarsko društvo »Sokolovac«, nakon ratne i poratne stanke, počelo je s prilično masovnim učlanjivanjem građana, organiziranjem izleta i radnih akcija na uređenju veličkih bazena. Uz izletničku i markacijsku, osnovana je i skijaška sekcija. Tisuće sati dobrovoljnog rada planinara na uređenju bazena i nemala novčana sredstva rezultirala su otvorenjem termalnih bazena za kupanje te skorom izgradnjom svlačionica – sve to u organizaciji požeških planinara. Bogata aktivnost bila je povodom da se već 1953.

podno Topličke glave, neposredno uz termalne bazene, započne s izgradnjom planinarskog doma. Prema idejnom rješenju Borisa Gerbeca, dom je sagrađen i svečano otvoren 13. srpnja 1958. pod imenom »Lapjak«. Bio je to, a za

Planinarska kuća »Trišnjica« pod Češljakovačkim visom

»Papučki jaglaci« okupe svake godine nekoliko tisuća gostiju

nadati se je da će opet biti, jedan od najvećih i najljepših planinarskih domova u Hrvatskoj.

Devedesetih godina prošlog stoljeća, ali i u ovom stoljeću, HPD »Sokolovac« bilježi iznimno veliku i sadržajno bogatu aktivnost. Uz tradicionalne »Papučke jaglance« i »Martinjski izlet«, razvija se visokogorsko planinarstvo,

utemeljena je biblioteka »Papuk«, koja se bavi izdavačkom djelatnošću, organizira se i do stotinu izleta godišnje, ali i brojni inozemni planinarski pohodi diljem Europe, započela je i okončana izgradnja planinarske kuće »Trišnjica« podno Češljakovačkog visa, organizirani su slet slavonskih planinarskih društava, ali i iznimno uspješan Susret planinara Hrvatske 1998. Godine su to sadržajno bogatog obilježavanja stoljeća požeškog planinarstva, godine novouređenih društvenih prostorija u Požegi i godine početka obnove planinarskog doma »Lapjak«, za čije je dvije dosadašnje faze (obnovu krovišta i prizemlja) utrošeno više od pola milijuna kuna. Kroz Društvo su prošle tisuće i tisuće Požežana, svatko dajući svoj doprinos.

Stotinu i deset godina je iza nas, no život jedne od najstarijih požeških udruga, HPD »Sokolovac«, koju je utemeljio Julije Kempf, požeški učitelj, povjesničar i publicist, uspješno se nastavlja. Veliki Požežanin Matko Peić rekao bi: *»Požežanin je ravničar. Bez sumnje. Ali Požežanin je i gorštak. Jedna od glavnih zabava je planinarenje. Bilo bi dobro da mu se i ti pridružiš.«*

Plaketa HPD-a »Sokolovac 1898«

SVEČANA AKADEMIJA »SOKOLOVCA 1898«

Svečanom akademijom, održanom 15. prosinca 2008., požeški su planinari svečano okončali obilježavanje 110. obljetnice planinarstva u Požegi. Planinarski tjedan u Požegi bio je tjedan bogatih aktivnosti, a u njegovoj završnici, na svečanoj akademiji, sudjelovao je i predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić. Uz predsjednika Mesića svečano sti su nazočili i požeški gradonačelnik i saborski zastupnik Zdravko Ronko, župan Požeško-slavonske županije mr. Rastislav Navratil, predsjednik Izvršnog odbora HPS-a Vladimir Novak, glavni tajnik HPS-a Darko Berljak, izaslanstva nekih slavonskih planinarskih društava te brojni gosti.

Akademija je započela nastupom HKUD-a »Vijenac«, koji je izveo državnu himnu, a zatim i planinarsku koračnicu »Na Papuk«, svečanu pjesmu požeških planinara. Potom se sudionicima svečane akademije obratio dugogodišnji predsjednik Društva dr. Antun Lovrić, koji je prikazao razvitak i uspjehe HPD-a »Sokolovac 1898«, a potom su nazočne pozdravili Miro Mesić u ime Slavonskoga planinarskog saveza i Vladimir Novak u ime Hrvatskoga planinarskog saveza. Nakon planinarskih dužnosnika, nazočnima su se obratili gradonačelnik Požege Zdravko Ronko i predsjednik Republike Stjepan Mesić, poželivši uspjeh požeškim planinarima u budućem radu. Visokim gostima dodijeljena su prigodna priznanja: predsjedniku Mesiću Plaketa HPD-a »Sokolovac 1898« i iskaznica počasnog člana Društva, Gradu Požegi i Hrvatskom planinarskom savezu također Plaketa Društva, a požeškom gradonačelniku Zdravku Ronku Povelja HPD-a »Sokolovac 1898.« Osobito je emotivan čin bilo dodjeljivanje zahvalnica skupini živućih planinara koji su kao obnovitelji Društva u pedesetim godinama prošlog stoljeća pokrenuli planinarski rad u Požegi.

dr. Antun Lovrić

Svečana akademija »Sokolovca« 15. prosinca 2008.

HRVATSKA PLANINARSKA OBILAZNICA U 2008. GODINI

pripremio Ronald Schreiner

U subotu 20. prosinca 2008. dodijeljena su posebna, visoka i najviša priznanja Hrvatske planinarske obilaznice planinarima koji su u 2008. stekli uvjete za ta priznanja. Na prigodnoj svečanosti održanoj u Domu HPS-a laureate HPO-a pozdravili su pročelnica Komisije za planinarske putove Jasna Kosović i povjerenik za planinarske obilaznice Ronald Schreiner. On je predložio neke pokazatelje obilaska HPO-a tijekom 2008. i skupne podatke za razdoblje od 2000. do 2008. Pošto su sudionici iznijeli svoje primjedbe i prijedloge vezane uz HPO, uslijedio je najsvečaniji čin – dodjela priznanja. Priznanja je uručio predsjednik Izvršnog odbora HPS-a Vladimir Novak. Svečanosti je prisustvovao i glavni tajnik HPS-a Darko Berljak.

Dodijeljeno je ukupno 71 priznanje, i to 14 najviših, 24 visoka i 33 posebna. Najviše priznanja (15) dobili su članovi HPD-a »Zagreb-Matica«. Slijede »Dubovac« s 8 i »Ivančica« s 5 priznanja. Po četiri priznanja uručeno je članovima »Željezničara« i »Zanatlije« iz Zagreba te »Glasa Istre« iz Pule. Neobično je to što su članovi »Kamenjaka« iz Rijeke – najuspješniji društva po broju dodijeljenih priznanja u 2007. – u 2008. primili tek jedno priznanje. Uzmemo li u obzir priznanja i značke HPO-a dodijeljene tijekom proteklih osam godina, statistički su podaci sljedeći: »Željezničar« Zagreb 153, »Zagreb-Matica« 142, »Japetić« 81, »Dubovac« 66 i »MIV« 59. Najviše priznanje HPO-a dosad je primilo 25 planinara iz 13 društava i to po tri iz »Jastrebarskog«, »Japetića«, »Obruča«, »Zagreb-Matice« i »Željezničara«, po dva iz »INA Bjelolasice« i »MIV-a« te po jedan iz »Bila«, »Prirode PBZ«, »Runolista« Oroslavje, »Svilaje«, »Zanatlije« Osijek i »Zanatlije« Zagreb.

Ukupna statistika dodijeljenih priznanja (21. 5. 2000. – 31. 12. 2008.)

PLANINARSKO DRUŠTVO	B	S	Z	P	V	N	U
1. Željezničar, Zagreb	50	35	24	24	15	3	151
2. Zagreb-Matica, Zagreb	52	32	28	20	9	3	144
3. Japetić, Samobor	28	20	12	11	7	3	81
4. Dubovac, Karlovac	27	20	11	6	2	-	66
5. MIV, Varaždin	18	14	13	8	4	2	59
6. Kamenjak, Rijeka	20	14	9	8	6	-	57
7. Dugi vrh, Varaždin	17	12	8	5	4	-	46
8. Ivančica, Ivanec	12	11	10	6	3	-	42
9. Obruč, Jelenje	9	7	7	7	6	3	39
10. Jastrebarsko, Jastrebarsko	11	5	3	3	3	3	28
11. Bilo, Koprivnica	10	6	4	3	2	1	26
12. Glas Istre, Pula	6	6	6	6	2	-	26
13. Ericsson N. Tesla, Zagreb	9	6	4	4	2	-	25
14. Stanko Kempny, Zagreb	8	6	3	3	3	-	23
15. Zanatlija, Zagreb	7	4	3	3	3	1	21
16. Runolist, Oroslavje	4	4	4	4	3	1	20
17. Šumar, Zagreb	7	6	3	3	-	-	19
18. Susjedgrad, Zagreb	6	4	3	2	2	-	17
19. INA Bjelolasica, Zagreb	3	3	3	3	2	2	16
20. Svilaja, Sinj	4	3	3	3	2	1	16
21. Kamenar, Šibenik	5	5	3	2	1	-	16
itd.							

Na popisu su ukupno 92 planinarska društva, 84 iz Hrvatske, 7 iz Slovenije i jedno iz BiH. Do 31. prosinca 2008. dodijeljeno je ukupno **487** brončanih, **320** srebrnih i **220** zlatnih značaka te **169** posebnih, **98** visokih i **25** najviših priznanja HPO-a. Sveukupno je dodijeljeno **1319** priznanja.

Napomene:

Na zahtjev Milana i Irene Beuk, a zbog promjene društva, njihove brončane (br. 51 i 52), srebrne (br. 31 i 32) i zlatne značke (br. 79 i 80) brisane su s popisa PD-a »Dubovac« i pripisane PD-u »Šumar«.

Na zahtjev Silvane Holubek, a zbog promjene društva, njena brončana (br. 142), srebrna (br. 133) i zlatna značka (br. 140) te posebno priznanje (br. 107) brisani su s popisa PD-a »Japetić« i pripisani PD-u »Pečovje«.

Na zahtjev Mirjane Pavlic, a zbog promjene društva, njena zlatna značka (br. 215) upisana je na popis PD-a »Bundek«, a brončana (br. 329) i srebrna (br. 269) ostaju na popisu PD-a »Međimurje«.

Tomislavu Milobari (brončana značka br. 403) ispričavamo se zbog pogrešno otisnutog prezimena u HP-u broj 2/2008. Umjesto Mikulandra ispravno je Milobara.

SVEN PAVLAKOVIĆ

Svečanost 20. prosinca u Domu HPS-a

Dodijeljene značke i priznanja u 2008. godini (1. 1. – 31. 12.)

PLANINARSKO DRUŠTVO	B	S	Z	P	V	N	U
1. Zagreb-Matica, Zagreb	12	10	13	7	5	3	50
2. Dubovac, Karlovac	4	5	9	6	2	-	26
3. Ivančica, Ivanec	2	3	6	2	3	-	16
4. Željezničar, Zagreb	1	1	1	1	1	2	7
5. Zanatlija, Zagreb	2	2	1	1	2	1	9
6. Bilo, Koprivnica	2	1	1	1	1	1	7
7. Dirov brijeg, Vinkovci	3	1	2	1	-	-	7
8. Lipa, Sesvete	6	1	-	-	-	-	7
9. Zanatlija, Osijek	1	1	1	1	1	1	6
10. Vrapče, Zagreb	-	2	2	2	-	-	6
11. Croatia Airlines, Zagreb	1	1	1	1	1	-	5
12. Kapela, Zagreb	2	2	1	-	-	-	5
13. MIV, Varaždin	1	1	-	-	-	2	4
14. INA Bjelolasica, Zagreb	-	-	1	1	1	1	4
15. Japetić, Samobor	-	1	1	1	1	-	4
16. Glas Istre, Pula	-	-	-	4	-	-	4
17. Šumar, Zagreb	-	2	-	2	-	-	4
18. Obruč, Jelenje	-	-	-	-	1	2	3
19. Međimurje, Čakovec	-	3	-	-	-	-	3
20. Dugi vrh, Varaždin	-	2	-	-	1	-	3
21. Kočevje, Kočevje	2	-	-	-	1	-	3
22. Jastrebarsko, Jastrebarsko	3	-	-	-	-	-	3
itd.							

Slijedi 11 društava s po dva priznanja (ili značke) i 22 s jednim. Na popisu su prvi put: »Bundek« Mursko Središće, »Celje«, »Croatia Airlines« Zagreb, »Naftaplin« Zagreb, »Pečovje« Zagreb, »Planika« Maribor, »Pliva« Zagreb i »Sveti Ilija« Baška Voda. Ukupno je 2008. dodijeljeno 60 brončanih, 51 srebrna i 48 zlatnih značaka te 33 posebna, 24 visoka i 14 najviših priznanja (sveukupno 230 priznanja).

Svečanost 20. prosinca u Domu HPS-a

Kratice u tablicama

B = brončana značka
S = srebrna značka
Z = zlatna značka
P = posebno priznanje
V = visoko priznanje
N = najviše priznanje
U = ukupno

POPIS DOBITNIKA PRIZNANJA HRVATSKE PLANINARSKO OBILAZNICE U 2008. GODINI

Brončana značka (25 KT)

428. Karlo Jelinić	Željezničar, Gospić
429. Ante Jurić	Croatia Airlines, Zagreb
430. Sonja Mihelić	Kočevje, Kočevje
431. Miro Mihelić	Kočevje, Kočevje
432. Ivana Koščak	Zagreb-Matica, Zagreb
433. Tomislav Koščak	Zagreb-Matica, Zagreb
434. Zoran Koščak	Zagreb-Matica, Zagreb
435. Mira Šincek	Ravna gora, Varaždin
436. Damir Kutčić	Bilo, Koprivnica
437. Silvana Sabolić	Lipa, Sesvete
438. Ivica Sabolić	Lipa, Sesvete
439. Đurđa Šuman	Naftaplin, Zagreb

440. Marina Demšić	Bilogora, Bjelovar
441. Nikolina Lacković	Jastrebarsko, Jastrebarsko
442. Roland Vučinić	Jastrebarsko, Jastrebarsko
443. Darko Prusina	Zanatlija, Osijek
444. Renata Augustin	Zmajevac, Novska
445. Dražana Augustin	Zmajevac, Novska
446. Lana Čaplar	Željezničar, Zagreb
447. Dubravka Smerdelj	Dubovac, Karlovac
448. Mara Pogačar	Dubovac, Karlovac
449. Željko Ribčić	Mosor, Split
450. Franci Raih	Planika, Maribor
451. Damir Mežnarić	MIV, Varaždin
452. Iva Šimunić	Pliva, Zagreb

453. Željko Tomašević	Psunj, Pakrac
454. Željko Benčević	Dirov brijeg, Vinkovci
455. Robert Grgetić	Dirov brijeg, Vinkovci
456. Dragica Milobara	Dirov brijeg, Vinkovci
457. Anica Bučar	Ljubljana-Matica, Ljubljana
458. Nada Trkulja	Zagreb-Matica, Zagreb
459. Krunoslav Jambriško	Željezničar, Zagreb
460. Boris Mudri	Zanatlija, Zagreb
461. Vinko Tajnšek	Celje, Celje
462. Stjepan Vlašić	Zagreb-Matica, Zagreb
463. Mladen Smolčec	Zagreb-Matica, Zagreb
464. Davor Koščak	Zagreb-Matica, Zagreb
465. Biserka Cigula	Zagreb-Matica, Zagreb
466. Zoran Koščec	Jastrebarsko, Jastrebarsko
467. Živko Knežević	Zagreb-Matica, Zagreb
468. Pavica Žiljak	Željezničar, Zagreb
469. Ivan Mudri	Ivančica, Ivanec
470. Srećko Šoštar	Ivančica, Ivanec
471. Mira Vargek	Kapela, Zagreb
472. Miljenko Vargek	Kapela, Zagreb
473. Marija Rikel	Torpedo, Rijeka
474. Biserka Kramarić	Zagreb-Matica, Zagreb
475. Edvina Maras Karačić	PK Hrv. liječničkog zb., Zagreb
476. Mirko Karačić	PK Hrv. liječničkog zb., Zagreb
477. Mladen Novak-Čorić	Zanatlija, Zagreb
478. Ognjen Radić	Sveti Ilija, Baška Voda
479. Božo Pomper	Vihor, Zagreb
480. Krešimir Fajdić	Dubovac, Karlovac
481. Ivan Lutz	Dubovac, Karlovac
482. Josip Gojević	Lipa, Sesvete
483. Luka Gojević	Lipa, Sesvete
484. Svjetlana Gojević	Lipa, Sesvete
485. Željko Gojević	Lipa, Sesvete
486. Marko Kovač	PDS Velebit, Zagreb
487. Josip Bukvić	Bilo, Koprivnica

Srebrna značka (50 KT)

270. Ante Jurić	Croatia Airlines, Zagreb
271. Jože Bučar	Ljubljana-Matica, Ljubljana
272. Matija Pahernik	Vihor, Zagreb
273. Antun Mlinarević	Ptuj, Ptuj
274. Željko Vinković	Bilogora, Bjelovar
275. Sanja Katić	Dubovac, Karlovac
276. Damir Butina	Dubovac, Karlovac

277. Srećko Sekušak	Zagreb-Matica, Zagreb
278. Darko Prusina	Zanatlija, Osijek
279. Božidar Dragišić-Bodo	Velebit, Zagreb
280. Damir Šantek	Zagreb-Matica, Zagreb
281. Darko Ožetski	Zagreb-Matica, Zagreb
282. Ivan Šporčić	Viškovo, Viškovo
283. Dubravka Smerdelj	Dubovac, Karlovac
284. Irena Svilić	Dubovac, Karlovac
285. Franci Raih	Planika, Maribor
286. Damir Mežnarić	MIV, Varaždin
287. Diana Živojnović	Japetić, Samobor
288. Roman Čaplar	Željezničar, Zagreb
289. Lana Vlah	Šumar, Zagreb
290. Zvonimir Vlah	Šumar, Zagreb
291. Đurđa Šuman	Naftaplin, Zagreb
292. Tomislav Milobara	Dirov brijeg, Vinkovci
293. Nikolina Kušter	Dugi vrh, Varaždin
294. Josip Dodolski	Dugi vrh, Varaždin
295. Nada Trkulja	Zagreb-Matica, Zagreb
296. Mihaela Ferenčak	Zanatlija, Zagreb
297. Ljubica Bubić Filipi	Vrapče, Zagreb
298. Ante Debeljak	Vrapče, Zagreb
299. Krunoslav Jambriško	Željezničar, Zagreb
300. Boris Mudri	Zanatlija, Zagreb
301. Mladen Smolčec	Zagreb-Matica, Zagreb
302. Davor Koščak	Zagreb-Matica, Zagreb
303. Biserka Cigula	Zagreb-Matica, Zagreb
304. Živko Knežević	Zagreb-Matica, Zagreb
305. Josip Cerjan	Ivančica, Ivanec
306. Nikola Nišević	Ivančica, Ivanec
307. Ivan Mudri	Ivančica, Ivanec
308. Mira Vargek	Kapela, Zagreb
309. Miljenko Vargek	Kapela, Zagreb
310. Marija Rikel	Torpedo, Rijeka
311. Biserka Kramarić	Zagreb-Matica, Zagreb
312. Mladen Mandl	Opatija, Opatija
313. Ognjen Radić	Sveti Ilija, Baška Voda
314. Branko Rajer	Dubovac, Karlovac
315. Franjo Janković	Međimurje, Čakovec
316. Ana Hanžek	Belecgrad, Belec
317. Jasna Žagar	Lipa, Sesvete
318. Josip Bukvić	Bilo, Koprivnica
319. Verica Sermek	Međimurje, Čakovec
320. Ivan Sermek	Međimurje, Čakovec

Zlatna značka (75 KT)

173. Ante Jurić	Croatia Airlines, Zagreb
174. Stanislav Horvat	POK Maksimir, Zagreb
175. Vitomir Murganić	Dubovac, Karlovac
176. Darko Buliga	INA Bjelolasica, Zagreb
177. Damir Horvat	Zagreb-Matica, Zagreb
178. Juraj Vrbanc	Zagreb-Matica, Zagreb
179. Mirjana Badovinac	Dubovac, Karlovac
180. Darko Prusina	Zanatlija, Osijek
181. Nikola Jelinić	Split, Split
182. Darko Ožetski	Zagreb-Matica, Zagreb
183. Tonkica Kekez	Kozjak, Kaštel Sućurac

184. Dragan Pirić Kozjak, Kaštel Sućurac
185. Tin Svilić Dubovac, Karlovac
186. Dominik Svilić Dubovac, Karlovac
187. Irena Svilić Dubovac, Karlovac
188. Dražen Svilić Dubovac, Karlovac
189. Zlatko Kolarić Zagreb-Matica, Zagreb
190. Vesna Čaplar Zagreb-Matica, Zagreb
191. Zoran Majnarić Petehovac, Delnice
192. Elijas Mihalić Japetić, Samobor
193. Mladen Vedriš Kapela, Zagreb
194. Igor Nađ Dirov brijeg, Vinkovci
195. Zlatko Becić Dirov brijeg, Vinkovci
196. Nevenka Ilijanić Dubovac, Karlovac
197. Mladen Dijačić Dubovac, Karlovac
198. Boris Abramović Dubovac, Karlovac
199. Ljubica Bubić Filipi Vrapče, Zagreb
200. Ante Debeljak Vrapče, Zagreb
201. Krunoslav Jambriško Željezničar, Zagreb
202. Boris Mudri Zanatlija, Zagreb
203. Mirjana Čavlina Zagreb-Matica, Zagreb
204. Mladen Smolčec Zagreb-Matica, Zagreb
205. Davor Koščak Zagreb-Matica, Zagreb
206. Vlatko Svetić VISOČICA, Gospić
207. Biserka Cigula Zagreb-Matica, Zagreb
208. Živko Knežević Zagreb-Matica, Zagreb
209. Josip Cerjan Ivančica, Ivanec
210. Josip Lazar Ivančica, Ivanec
211. Darko Kos Ivančica, Ivanec
212. Božidar Šoštar Ivančica, Ivanec
213. Nikola Nišević Ivančica, Ivanec
214. Srećko Sekušak Zagreb-Matica, Zagreb
215. Mirjana Pavlić Bundek, Mursko Središće
216. Biserka Kramarić Zagreb-Matica, Zagreb
217. Narciso Tomasi Kamenjak, Rijeka
218. Ivan Mudri Ivančica, Ivanec
219. Mato Šimičić Zagreb-Matica, Zagreb
220. Josip Bukvić Bilo, Koprivnica

Posebno priznanje (100 KT)

137. Ante Jurić Croatia Airlines, Zagreb
138. Darko Buliga INA Bjelolasica, Zagreb
139. Mira Valio Dubovac, Karlovac
140. Darko Prusina Zanatlija, Osijek
141. Darko Prebeg Zagreb-Matica, Zagreb
142. Mirjana Badovinac Dubovac, Karlovac
143. Damir Pleško Psunj, Pakrac
144. Milan Beuk Šumar, Zagreb
145. Irena Beuk Šumar, Zagreb
146. Nevenka Bačić Glas Istre, Pula
147. Steljko Bačić Glas Istre, Pula
148. Loredana Cukon Glas Istre, Pula
149. Slavko Cukon Glas Istre, Pula
150. Vitomir Murganić Dubovac, Karlovac
151. Nevenka Ilijanić Dubovac, Karlovac
152. Mladen Dijačić Dubovac, Karlovac
153. Boris Abramović Dubovac, Karlovac
154. Ljubica Bubić Filipi Vrapče, Zagreb

155. Ante Debeljak Vrapče, Zagreb
156. Krunoslav Jambriško Željezničar, Zagreb
157. Boris Mudri Zanatlija, Zagreb
158. Zlatko Becić Dirov brijeg, Vinkovci
159. Mladen Smolčec Zagreb-Matica, Zagreb
160. Biserka Cigula Zagreb-Matica, Zagreb
161. Živko Knežević Zagreb-Matica, Zagreb
162. Josip Cerjan Ivančica, Ivanec
163. Darko Kos Ivančica, Ivanec
164. Srećko Sekušak Zagreb-Matica, Zagreb
165. Biserka Kramarić Zagreb-Matica, Zagreb
166. Tatjana Prpić Kamenjak, Rijeka
167. Elijas Mihalić Japetić, Samobor
168. Mato Šimičić Zagreb-Matica, Zagreb
169. Josip Bukvić Bilo, Koprivnica

Visoko priznanje (125 KT)

75. Vida Ofak Kočevje, Kočevje
76. Darko Buliga INA Bjelolasica, Zagreb
77. Darko Prusina Zanatlija, Osijek
78. Damir Mahović Zagreb-Matica, Zagreb
79. Berislav Tkalac Tikvica, Županja
80. Silvana Holubek Pečovje, Zagreb
81. Moric Vahtarić Vinica, Duga Resa
82. Manda Ašić Zagreb-Matica, Zagreb
83. Milivoj Turk Dugi vrh, Varaždin
84. Branko Gerić Obruč, Jelenje
85. Milan Vujnović Zagreb-Matica, Zagreb
86. Deni Danica Ferenčak Zanatlija, Zagreb
87. Krunoslav Jambriško Željezničar, Zagreb
88. Boris Mudri Zanatlija, Zagreb
89. Biserka Cigula Zagreb-Matica, Zagreb
90. Duško Vitez Ivančica, Ivanec
91. Stjepan Kuštelega Ivančica, Ivanec
92. Tomislav Frišić Ivančica, Ivanec
93. Srećko Sekušak Zagreb-Matica, Zagreb
94. Nevenka Ilijanić Dubovac, Karlovac
95. Mladen Dijačić Dubovac, Karlovac
96. Ante Jurić Croatia Airlines, Zagreb
97. Kristina Mihalić Japetić, Samobor
98. Josip Bukvić Bilo, Koprivnica

Najviše priznanje (150 KT)

12. Romina Žiković Obruč, Jelenje
13. Savo Milanović Obruč, Jelenje
14. Vladimir Lakuš Željezničar, Zagreb
15. Darko Buliga INA Bjelolasica, Zagreb
16. Jadranka Čoklica MIV, Varaždin
17. Pero Tišljar MIV, Varaždin
18. Darko Prusina Zanatlija, Osijek
19. Vito Jukica Zagreb-Matica, Zagreb
20. Jasna Kosović Zagreb-Matica, Zagreb
21. Branko Tesla Željezničar, Zagreb
22. Marija Kljaić Zagreb-Matica, Zagreb
23. Deni Danica Ferenčak Zanatlija, Zagreb
24. Nevenko Kraševac Runolist, Oroslavje
25. Josip Bukvić Bilo, Koprivnica

BRUNO BAKOTIĆ (1922 – 2008)

Dana 26. rujna 2008. umro je uoči 60-godišnjice osnutka osnivač, prvi predsjednik, tajnik i zaslužni član PD-a »Kozjak« u Kaštel Sućurcu. Rodio se 19. siječnja 2008. i do smrti živio u svom Kaštel Sućurcu kao diplomirani pravnik. Bavio se markiranjem, pošumljavanjem, planinarskom propagandom, izgradnjom doma na Kozjaku, organiziranjem manifestacij-

skih akcija i pisanjem. Za svoje zasluge odlikovan je najvišim planinarskim priznanjima, pa tako 1962. Zlatnim znakom Planinarskog saveza Hrvatske i 1969. Zlatnim znakom Planinarskog saveza Jugoslavije. Kao trajni spomenik, u koji je ugradio Bruno mnogo svoga rada, ostaje planinarski dom »Putalj« na Kozjaku, jedan od najljepših i najvećih u Hrvatskoj.

prof. dr. Željko Poljak

VIJESTI

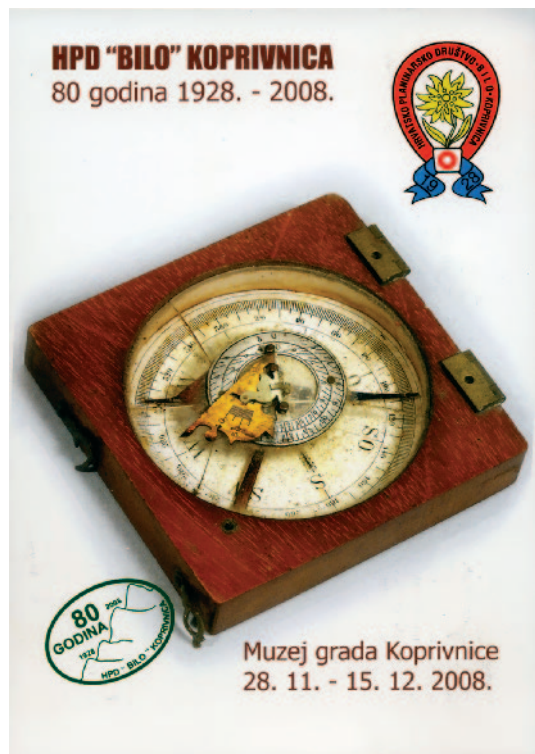
HPD »BILO«, KOPRIVNICA PROSLAVILO 80 GODINA RADA

U godini u kojoj je HPD »Bilo« iz Koprivnice slavilo 80 godina postojanja i djelovanja, ostvareni su svi zacrtani planovi iako su se na početku godine činili vrlo ambiciozni. Jubilarne aktivnosti započele su već 20. siječnja na Vincekovu pohodu po snijegom pokri-

venim međimurskim goricama. U ožujku je održana svečana akademije o kojoj smo već pisali u »Hrvatskom planinaru«. Tijekom cijele sezone planinarilo se prema planu, a radilo se i na održavanju Koprivničkog planinarskog puta te na uređenju izvora nedaleko od Stankova vrha na Bilogori. Osim toga priređivala su se i redovita druženja kod planinarske kuće »Rudi Jurić«. I mladi planinari – osnovnoškolci bili su aktivni te su posjetili Petrovu goru i Gorski kotar. Povodom obilježavanja Europskog tjedna kretanja koje organizira Grad Koprivnica HPD »Bilo« bilo je ponovno partner, za što je primilo priznanje. U listopadu je održana već 16. planinarska kestenijada s oko 150 sudionika iz desetak hrvatskih gradova te iz Slovenije i Mađarske.

Da bi dostojno obilježili 80 godina postojanja i djelovanja članovi HPD-a »Bilo« pripremili su izložbu planinarskih materijala i fotografija u Muzeju grada Koprivnice. Izložba je bila otvorena 28. studenog i trajala je do 15. prosinca. Izložbu je, uz nazočnost velikog broja planinara i građana Koprivnice, otvorila zamjenica gradonačelnika gđa. Vesna Željeznjak, a posjetilo ju je više od 300 posjetitelja. Na njoj su bili izloženi stari i suvremeni planinarski rekviziti, zemljovid, literatura, neke od povijesnih fotografija te mnogobrojna zaslužna priznanja. Posebno je zanimljiva bila izložba fotografija članova društva s motivima koji planinare »vuku« u planine, a vjerojatno će privući i neke posjetitelje izložbe da se učlane u društvo i krenu na planinarenje.

No, ovim aktivnostima nije još završeno obilježavanje 80. godišnjice HPD-a »Bilo« u Koprivnici. Naime, uskoro će iz tiska izaći monografija »80 godina

Članovi HPD-a »Bilo« na izletu na Strahinjščicu

HPD-a Bilo u Koprivnici« dr. Milivoja Kovačića, dugogodišnjeg aktivnog, a sada počasnog predsjednika društva, što će planinarstvu u Koprivnici dati posebnu dimenziju. O tome ćete moći pročitati više u nekom od slijedećih brojeva »Hrvatskog planinara«.

Dubravka Horvatić

MLADO HPD »GRAČANI«

Gračani su prigradsko naselje grada Zagreba, smješteno u samom podnožju Medvednice. Medvednica, u čijim su se zavalama sakrile gračanske ulice, oduvijek je bila glavni pokretač života ovdšnjih ljudi. Stopljeni s Medvednicom, Gračanci su od najmanjih nogu upoznawali njene staze, tajne, ljepote i opasnosti. S vremenom se život Gračanaca promijenio, urbanizacija je napravila svoje i sljubila Gračane sa Zagrebom. Nestalo je seljačkog života, potrebe za odlaskom u šumu zbog ispaše stoke ili skupljanja drva za ogrjev... ali ljubav prema planini je ostala.

Mnogobrojni su gračanski planinari bili (i još su uvijek) članovi raznih zagrebačkih planinarskih društava, no sve donekadavno nije postojala jezgra koja bi uspjela osnovati planinarsko društvo u samim Gračanima. Dva pokušaja starijih Gračanaca, jedan pedesetih, a drugi devedesetih godina prošlog stoljeća nisu urodila plodom, no 2006. godine stvorila se potrebna jezgra planinara, koja je osnovala društvo.

Obično takve inicijative daju stariji, iskusniji, no kod nas se dogodio sasvim suprotan primjer. Nosio

ideje postali su mladi planinari, većina u dvadesetim godinama života, a neki čak i mlađi. Jezgru je činilo nas dvadesetak koji smo kao prijatelji provodili dosta vremena zajedno, ponekad planinarili, ali ne organizirano. Društvo je osnovano 6. studenog 2007. Osnivačka sjednica održana je u društvenim prostorijama stare (obnovljene) pučke škole u Gračanima. Za predsjednika društva izabran je Domagoj Novosel, za dopredsjednika Vinko Kos, za tajnicu Ivana Kovač, a za zapisničara Ivan Belić. Imajući u vidu da smo prosječno stari 25 godina, mislim da nijedno planinarsko društvo nema mlađi kadar u vodstvu društva od nas.

A što smo napravili u razdoblju od nešto više od godinu dana? Izveli smo desetak većih pohoda i još niz manjih izleta, među ostalim i na Dan planinara u Belcu (Ivanščica), gdje smo dobili neslužbenu nagradu za najveselije društvo. Izradili smo tri kolekcije majica kratkih rukava, fliseve crne boje sa znakom društva, naljepnice, džepne kalendare, a priprema se i izrada zastavica i znački. Nekoliko je naših članova upisalo planinarsku školu, a jedna članica i alpinističku školu, što je naznačilo našu želju za edukacijom članstva, na čemu ćemo u budućnosti još upornije raditi.

Sastanci društva održavaju se svaki petak u prostorijama HPD-a »Gračani« (adresa: Isce 15). Društvo danas broji oko 60 članova, ali broj neprestano raste, jer svaki mjesec pristigne i poneki novi član.

Članovi HPD-a »Gračani« na Medvednici

Izleti se planiraju prema godišnjem planu izleta, u pravilu jedan dvodnevni izlet mjesečno, te jedan do dva manja u blizoj okolici. Putovanja se organiziraju minibusima, kombijima i vlakom, ovisno o broju članova i destinaciji na koju se putuje. Izbjegavamo putovanja osobnim automobilima jer ne želimo opteretiti niti jednog člana društva s tom obvezom. Dvodnevni izleti okupe u prosjeku između deset i dvadeset članova društva.

Domađoj Novosel

BOŽIĆNO DRVCE NA VELEBITU

Kad smo prije pet godina nas nekolicina planinara iz Novog Marofa, neiskusni i nepripremljeni, krenuli okititi jelku na Sveto brdo, nismo mislili da će iz toga izrasti lijepa tradicija planinarenja i druženja u vrijeme Božića. Godine 2004. božićno odredište bilo nam je Sveto brdo, 2005. Stap, 2006. Crnopac, 2007. ponovno Sveto brdo, a prošle godine Gromovača i Rossijevo sklonište. Budući da smo prošle godine osnovali Planinarski klub »Črne mambe«, bilo je to prvi božićni pohod tog kluba.

Što nas tjera da u vrijeme kad većina boravi u svojim kućama pored toplih ognjišta mi odlazimo u surovu divljinu velebitskih prostranstava? Zašto ostavljamo svoju obitelj u neizvjesnosti hoće li se nekome nešto dogoditi, hoćemo li sve to uspješno obaviti? Vjerojatno bi tu i svaki od nas imao svoj odgovor, a ja ću ukratko reći svoje razloge. Nakon što cijelu godinu naporno radi, dođe vrijeme kad čovjek želi malo odmora. A što je bolji odmor od odlaska u planinu, bijega od televizije i radija, od najava raznih kriza, nezaposlenosti i drugih problema kojima nas mediji obasipaju na kraju godine? Dolaskom u planinu čovjek zaboravi na te brige i može samo uživati okružen čistom i istinskom prirodom.

Za Božić 2008. isplanirali smo uspon iz Velikih Brisnica do Rossijevo sklonište za prvi dan, idući dan uspon na Gromovaču i put Premužičevom stazom do Zavižana te povratak Primorskom terasom do Plančica i Velikih Brisnica. Jelku (standardna donacija poduzeća »Cedar agro«) utovarili smo u auto u petak na blagdan sv. Stjepana u četiri sata ujutro i uputili se prema Velikim Brisnicama kod Senja, no budući da je magistrala tog dana bila zatvorena morali smo promijeniti plan i krenuti natrag prema Otočcu, pa preko Krasna do Oltara. Od Oltara smo se pješice uputili prema Zavižanu, gdje nas je dočekaio domaćin Ante Vukušić s travaricom i čajem dobrodošlice.

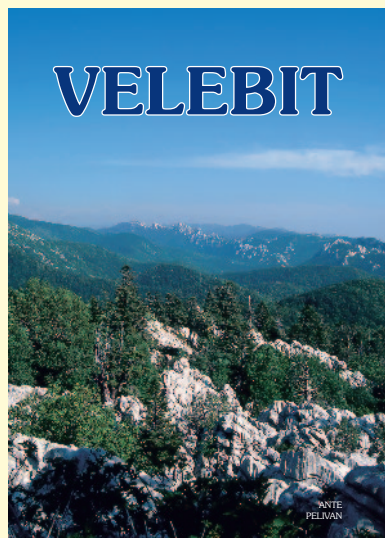
Subotnje jutro osvanulo je s temperaturom od -15 °C i olujnim udarima bure koji su dodatno pojačavali osjećaj hladnoće. Zvuči strašno, ali kad se koristi dobra oprema, nema ozbiljnijih teškoća. Na planiranu rutu do Rossijevo sklonište krenuli smo svi. Dan prije Premužičevom stazom je prošao planinar na turnim skijama, ali njegove tragove smo, zbog novog snijega nošenog burom, teško mogli slijediti. Zbog velikih snježnih nanosa na pojedinim mjestima u traženju staze pomogao nam je GPS uređaj. Nakon tri sata puta došli smo do skretanja za Gromovaču i usprkos olujnoj buri i snijegu svi se uspjeli popeti na vrh. Zbog snage bure, dakako, nije bilo moguće jelku okititi na vrhu kao što smo planirali, već smo to učinili u Rossijevo sklonište. Zadnji dio puta prema skloništu bio je jako opasan zbog zaleđene površine i nanosa snijega koji su se zamrznuili tako da bez dereza jednostavno ne bi bilo prolaza. Istog dana vratili smo se na Zavižan i u domu priredili veselicu do kasnih sati. U nedjelju nas je na povratku prema Oltarima konačno obasjalo sunce, a i bura se smirila, pa smo imali priliku za snimanje predivnih zimskih fotografija.

DARIO KREBET

Premužičeva staza zimi

30% popusta za planinare !!!

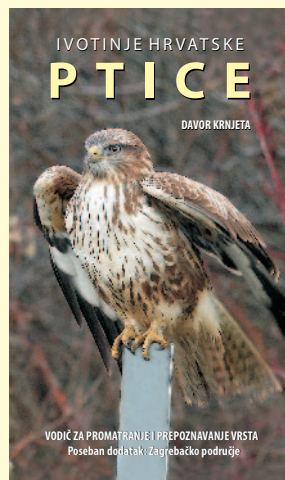
- Autor: Ante Pelivan
- fotomonografija
 - bogato ilustrirana u boji
 - format: 30 x 21 cm
 - 194 stranice
 - tvrdi uvez
 - cijena: 150,00 kn

105,00 kn

Poštarina uračunata u cijenu!

- ◀ Autor: Davor Krnjeta
- format: 20,5 x 12 cm
 - 350 fotografija u boji
 - 360 stranica
 - tvrdi uvez
 - cijena: 260,00 kn

182,00 kn

ekološki glasnik
časopis o prirodi

EKOLOŠKI GLASNIK d.o.o.

Duga cesta III. odvojak 12, 10412 Donja Lomnica

Tel. 01/5621-929, Fax: 01/6234-058

www.ekoloski-glasnik.hr • ekoloski.glasnik@vip.hr

TISKARA "Ekološki glasnik"

- usluga tiska knjiga i časopisa vrhunske kvalitete
- posebni popust za sva planinarska društva

Božićni pohod »Črnih mambi« na Gromovaču zbog nepovoljnih vremenskih prilika bio je najteži do sada, ali je naša ekipa posebno uživala u tim uvjetima. Dobili smo i jednog novog zaljubljenika u Velebit, te učvrstili dogovor da ova naša tradicija neće stati. Idući ćemo Božić obilježiti negdje na srednjem Velebitu.

Dario Krbot

ŠTOTISUČITI POSJETITELJ ŠKOCJANSKIH JAMA HRVAT!

Pisac ovih redaka imao je čast osobno prisustvovati obilježavanju jubileja Pokrajinskog parka Škocjanske jame, ustanove koja se brine o poznatom speleološkom lokalitetu kraške Slovenije, upisanom u popis zaštićene baštine UNESCO-a. Riječ je bila o proglašenju jubilarnog, stotisućitog posjetitelja jame u 2008. godini, a jubilej je bio tim veći stoga što je po prvi puta u povijesti turističkih obilazaka jame bio zabilježen toliki broj posjetitelja u jednoj godini. No, najzanimljiviji je podatak vezan uz taj jubilej što je jubilarni posjetilac bila upravo moja malenkost. Naime, dana 22. prosinca 2008. krenuo sam s obitelji i prijateljima (ukupno 16 osoba) u posjet Škocjanskoj jami i Postojnskoj jami, tražeći u jamama utočište od hladnog i nadasve neugodnog vremena za ostale vrste

boravka u prirodi i planinama. Do jame smo stigli na vrijeme za jutarnji termin posjeta (u 10 sati) i po dolasku naišli na odbor za doček jubilarnog posjetitelja (za tu čast sam, naravno, doznao tek nakon posjeta blagajni gdje sam naumio kupiti redovnu ulaznicu). Uslijedio je kratki razgovor za ekipu televizije iz Kopra te razgovor s novinarima još nekoliko lokalnih glasila, a uz prigodnu besplatnu ulaznicu od ravnatelja parka primio sam i poklon-paket s odabranim suvenirima vezanim uz jamu, od monografije i DVD-a o jami do ukrasne mjedene karabitske lampe. U razgovoru s upraviteljem napomenuo sam kako bi bilo lijepo da postoje i vodene ture na hrvatskom jeziku (uz postojeće na slovenskom, engleskom, njemačkom i talijanskom), a njega se osobito dojmio podatak da mi je to bio već treći posjet jami u posljednjih deset godina.

Za kraj, ovaj obilazak jame ostao mi je u posebnom sjećanju i radi činjenice da je rijeka Reka, koja protječe jamom, bila osobito bogata vodom, a nekoliko dana prije našeg posjeta čak su tokom dva dana bili obustavljeni turistički obilasci zbog iznimno visokog vodostaja jer je rijeka poplavila najnižu točku turističkog puta, što se događa vrlo rijetko.

Vanja Radovanović

PAPUČKI JAGLACI

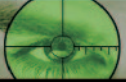
HPD »Sokolovac 1898« poziva sve zainteresirane planinare na 27. »Papučke jaglace«. Ove godine ta će se priredba održati u nedjelju 22. ožujka 2009. u Velikoj. Okupljanje sudionika, planinara i izletnika je do 9 sati na livadi kraj odmarališta »Požežanka«. Organizator ima u ponudi devet planinarskih izleta na najpoznatije planinarske ciljeve Papuka. Poslije izleta slijedi ručak i planinarska veselica. Preporučuje se planinarskim društvima da se radi potpunijih informacija, kao i rezerviranja ručka jave na tel. 098/264-389 (predsjednica Društva, Bartošek) ili 034/273-033 (dopredsjednica, Maras).

dr. Antun Lovrić

WWW.IZFOTELJE.COM

WEB DUĆAN 0-24 SEDAM DANA U TJEDNU
WWW.IZFOTELJE.COM
Ne gubite vrijeme od boravka u prirodi. Što vam treba naručujte u bilo koje vrijeme, u udobnosti vlastitog doma uz šalicu omiljenog napitka.

NOĆNI
MONOKULARI
DALEKOZORI

Više informacija na
WWW.LAPIS-PLUS.HR ili
WWW.IZFOTELJE.COM

LAPIS PLUS
WWW.LAPIS-PLUS.HR
TEL:01/4668-785

Veliki izbor
odjeće, obuće, torbi,
ruksaka, noževa, kompasa,
dalekozora

Zagreb: Vlaška 78, tel: +385 1 4572 323,

Rijeka: Janeza trdine 9, tel: +385 51 315001

e-mail: vrhunac@vrhunac.hr

www.vrhunac.hr

OPREMA ZA AKTIVAN BORAVAK U PRIRODI

- ▶ planinarenje
- ▶ kampiranje
- ▶ alpinizam i sportsko penjanje
- ▶ speleologiju
- ▶ alpsko i turno skijanje

KALENDAR AKCIJA

8. 3.	Proljetno pješačenje u Sijaset <i>pl. kuća "Sijaset" - Senjska draga</i>	PD "Zavian", Senj Vlade uš 099/21-20-781 PD "Zavi an", 053/885-372 (četvrtkom od 19h)
8. 3.	ene u planinu <i>Čićarija, pl. kuća "Korita"</i>	PD "Kamenjak", Rijeka Vedran Grubelić, 091/89-65-552
11. - 13. 3.	Uskrsni pohod po Mljetu <i>NP Mljet</i>	PD "Mljet", Govedari Marin Perković, 098/470-469 marin.perkovic1@du.t-com.hr, 098/542-100, 095/51-91-4
15. 3.	Sv. Bernard u Mariji Bistrici <i>Marija Bistrica</i>	PD "Grohot", Marija Bistrica Mirko Fulir, 098/250-513, mirko.fulir@kr.t-com.hr
15. 3.	Romarskim putem Belec - Marija Bistrica <i>Belec - Marija Bistrica</i>	HPD "Beleograd", Belec Verica Havoic, 098/16-09-056 Katica Bucifal, 098/99-15-968
21. 3.	Proljetni pohod na Oštru <i>Oštra kod Gospića</i>	PD "eljezni čar", Gospić Andrija Benković, 053/574-305, 091/16-48-182
22. 3.	Papučki jaglaci <i>Velika</i>	HPD "Sokolovac 1898.", Poega dr. Antun Lovrić, 099/29-14-900 Nada Banović, 098/93-49-945, nada.banovic@hzzo-net.hr
22. 3.	Druenje u pl. ku ĆiĆiĆo <i>Tromilja - Orlovača - pl. kuća "ĆiĆo"</i>	HPD "Kamenar", Šibenik Sonja Ercegović, 091/94-53-081
28. 3.	15. Našički krini put <i>Krndija</i>	PD "Krndija", Našice Antun Štrkalj, 098/241-530
7. 4. - 2. 6.	Planinarska škola HPD "Zagreb-Matica" <i>HPD "Zagreb-Matica", Petrićeva 4, Zagreb</i>	HPD "Zagreb-Matica", Zagreb Bruno Šibl, 099/61-05-533 www.zagreb-matica.hr
13. 4.	Pohod jugozapadnim obroncima Kalnika <i>Kalnik</i>	PD "Ludbreg", Ludbreg Damir Klarić, 098/267-067 Marko Remar, 091/89-59-008
13. 4.	Dan Varadinske obilaznice <i>Krušjevec - Čevo - Pusta Bela - Ledinec - Vagon</i>	HPD "Dugi vrh", Varadin eljko Horvać, 091/51-72043 Vladimir Slunjski, 098/750-423
18. 4.	Dan PD "eljezni čar", Gospić <i>Velebit, Baške Oštarije</i>	PD "eljezni čar", Gospić Tomislav Čanić, 098/96-10-042
18. 4.	17. Rusov pohod na Medvednicu <i>Medvednica</i>	PD "Ericsson - Nikola Tesla", Zagreb Damir Kuzmanić, 091/52-92-075 damir.kuzmanic@zg.t-com.hr
18. 4.	Hodanjem k zdravlju - dan HPD-a "Dubovac" <i>Duga Resa - Vinica - Kalvarija</i>	PD "Dubovac", Karlovac Vitomir Murganić, 091/13-33-331, vmugranic@gmail.com
19. 4.	Proljetni pohod na Vinicu i Martinščak <i>Vinica - Martinščak</i>	PD "Vinica", Duga Resa Slavica Furdek, 098/17-11-594 Moric Vahtarić, moric.vahtaric@ka.t-com.hr
19. 4.	Tragom prvog izleta HPD-a "Sisak" <i>Hrastovička gora</i>	HPD "Sisak", Sisak Nedjeljko Balog, 098/257-050 Vlasta arkoć, 098/17-95-220
19. 4.	Obilazak plan.-ekološkog puta Ante Frua <i>Šibenik - pl. kuća "ĆiĆo" - Orlovača</i>	HPD "Kamenar", Šibenik Ante Juras, 091/79-91-381
19. 4.	Proljeće na Bilogori <i>Bilogora, pl. dom "Kamenitovac"</i>	HPD "Bilogora", Bjelovar Đuro Gustović, 043/231-025, 099/19-51-466

Fotografija: Jetrenka (na Žumberku)